

HORNICKÉ MUZEUM PŘÍBRAM
Příbram – Březové Hory

BERGBAUMUSEUM PŘÍBRAM
Příbram – Březové Hory

MINING MUSEUM PŘÍBRAM
Příbram – Březové Hory

Náměstí Hynka Kličky 293, Příbram VI – Březové Hory, 261 01 Příbram I, Česká republika
tel.: +420 318 626 307, +420 318 633 138, +420 318 626 675, +420 318 622 566, fax: +420 313 120 625
e-mail: info@muzeum-pribram.cz, internetové stránky: www.muzeum-pribram.cz

Váš dopis značky:

Naše značka: 7/HM/2024 Vyřizuje: Dr. Velfl

V Příbrami dne: 28. 2. 2024

Výroční zpráva Hornického muzea Příbram, příspěvkové organizace, za rok 2023

Obsah

- I. Charakteristika organizace**
- II. Odborná činnost pracovišť společenských věd**
 - II./1 Archeologické pracoviště
 - II./2 Pracoviště Památník Vojna
 - II./3 Pracoviště historiků nejnovějších dějin
 - II./4 Pracoviště historiků hornictví
 - II./5 Pracoviště etnografů a historiků; Skanzen Vysoký Chlumec, Muzeum Špýchar Prostřední Lhota, Muzeum zlata Nový Knín
- III. Odborná činnost pracovišť přírodních věd**
 - III./1 Geologické pracoviště
 - III./2 Botanické pracoviště
 - III./3 Zoologické pracoviště
- IV. Ostatní odborná činnost**
 - IV./1 Výstavní činnost
 - IV./2 Expoziční novinky
 - IV./3 Propagace muzea
 - IV./4 Edukační činnost
- V. Spolupráce s dalšími subjekty**
 - V./1 Spolupráce s obcemi, místními komunitami, působení v regionu
 - V./2 Spolupráce s Odborem kultury a památkové péče KÚ SK a dalšími zástupci zřizovatele muzea
 - V./3 Spolupráce na strategických a koncepčních dokumentech KÚ SK
- VI. Sbírkotvorná činnost**
- VII. Knihovna**
- VIII. Publikační a ediční činnost**
- IX. Bibliografie**
- X. Návštěvnost za rok 2023**
- XI. Ekonomická část**
 - XI./1 Personální údaje
 - XI./2 Hospodaření organizace za rok 2023
 - XI./3 Finanční zdroje nad rámec prostředků od zřizovatele
 - XI./4 Přehled investičních akcí v roce 2023

I. Charakteristika organizace

- **Hornické muzeum Příbram, p. o., národní kulturní památka**, patří k **nejstarším muzeím** na českém venkově. Bylo založeno roku 1886. V posledních letech získalo díky svým aktivitám orientovaným zejména na záchranu a následné zpřístupnění veřejnosti montánních památek řadu **ocenění u nás i v zahraničí**. **Zvítězilo** například v celostátní soutěži muzeí **Gloria Musaealis**, obdrželo titul Český Permon roku, stříbrnou medaili **Mezinárodního sdružení hornických měst Evropy** v německém Freibergu atd.

Nabízí poznání, zážitek, zábavu a poučení pro děti i dospělé, včetně řady „**NEJ**“: K vidění je například **Ševčinská šachta** z r. 1813, jejíž industriální podoba se dostala i na **oběživo** v podobě mince v hodnotě 2 500 Kč. Dále **důl Vojtěch** z r. 1779, kde bylo **poprvé na světě** dosaženo roku 1875 **kilometru hloubky** na jednom těžním laně. Sousední **důl Anna** z r. 1789 se stal v polovině 20. stol. **nejhlubším v Evropě**. Velkou atrakcí je **důl Drkolnov** z r. 1836 s monumentálním vodním kolem situovaným v podzemí, o průměru 12,4 m – **jediným** dochovaným **na území ČR**; jedna z cest k němu vede po skluzavce dlouhé 51 m. K oblíbeným cílům náleží též fárání na tzv. Wasserlauf ze 17. stol. či jízda důlním vláčkem Prokopskou štolou k **jámě hluboké 1 600 m** (3. nejhlubší v ČR). Hornické muzeum Příbram je **jediné v Evropě** umožňující turistům pohled do takto hluboké šachty. Spatřit můžete též **nejstarší parní těžní stroj** u nás z r. 1873 na dole Vojtěch, modernizovaný v r. 1889. Muzeum se může pochlubit jedním z **největších vzorků stříbra** vystavených v českých muzeích, o rozměrech 35x20x15 cm. Návštěvník se seznámí s takřka tisíciletou báňskou historií a zejména s obdobím největší slávy zdejšího hornictví v 19. století, kdy se tu vytěžilo více než **90% stříbra a olova** v rámci **střední Evropy**. Muzeum provozuje rovněž **jediný** alespoň z části dochovaný **uranový důl v ČR – šachtu č. 11A Bytíz**. Prezентuje též doklady o exploataci v podbrdské železářské oblasti a o těžbě zlata a kamene ve středním Povltaví.

Činnost Hornického muzea Příbram v současné době zajišťuje **65 zaměstnanců**, z toho **56 kmenových**. Přepočtený počet kmenových zaměstnanců činní **49,52 osob**. Rozsahem prohlídkových areálů s **několikakilometrovým podzemím** zdejších historických dolů, 3 drážními tělesy hornických vláčků, **71 stálými expozicemi** v **57 budovách** je jedním z **největších hornických muzeí v ČR i v Evropě**; kromě areálů v Příbrami provozuje **5 poboček**: Památník Vojna Lešetice, Skanzen Vysoký Chlumec, Špýchar Prostřední Lhota, Muzeum zlata Nový Knín a Uranový důl Bytíz, vše v lokalitách dotčených báňským podnikáním.

Památník Vojna Lešetice

Skanzen Vysoký Chlumec

Muzeum Špýchar Prostřední Lhota

Muzeum zlata Nový Knín

Uranový důl Bytíz

II. Odborná činnost pracovišť společenských věd

II./I Archeologické pracoviště

- archeologické pracoviště realizovalo **terénní dohledy** v regionu s ohledem na aktuálně probíhající stavební činnost (Kozičín); v součinnosti s **Archeologickým ústavem Jihočeské univerzity České Budějovice** probíhá **laboratorní analýza a konzervování nálezů** z předchozích výzkumů (z Podmok, Velké nad Vltavou a dalších); pokračovala **inventarizace podsbírký č. 9 - archeologické** (probíhající v termínu od 31. 12. 2020) a její dokončení se plánuje k 31. 12. 2024; realizovalo se mapování míst s předpokladem **lokalizace zaniklých vsí**; ve vytipovaných lokalitách se uskutečnily zjišťovací sběry a ve **virtuálním prostředí aplikace Google maps** byla doplňována mapa těchto předpokládaných zaniklých vsí v regionu o nové informace; bylo prováděno **mapování zaniklých i dosud existujících poplužních a vrchnostenských dvorů** v regionu a jiné;

- archeologické pracoviště se podílelo ve spolupráci s muzejní pedagožkou na akci **„Mezinárodní den archeologie“** (7. 10. 2023) formou specializovaného programu a aktivit určených široké veřejnosti, zejména dětským zájemcům;

- archeologické pracoviště participovalo na pořádání letního příměstského tábora s názvem **„V muzeu jako doma“** (17. 7. – 21. 7. 2023);
- archeologické pracoviště zorganizovalo **zasedání Středočeské archeologické komise** (30. 10. 2023);
- archeologické pracoviště HM Příbram pokračovalo v **zahraniční spolupráci s Archäologisches Museum Frankfurt am Main, SRN** při **prvkových analýzách** vybraných předmětů z mladší doby bronzové;
- **výsledky archeologických bádání** byly průběžně **prezentovány v odborném i populárně naučném tisku**;
- archeologické pracoviště uskutečnilo v Muzeu zlata Nový Knín výstavu **„Císařův kamnář“** (27. 5. – 30. 9. 2023);
- byly uspořádány komentované prohlídky výstavy **„Císařův kamnář“** v průběhu Festivalu muzejních nocí v **Muzeu zlata Nový Knín** (27. 5. 2023);
- v rámci **přednáškové nabídky** pro školy jako součást projektu **„Školní rok v Hornickém muzeu Příbram“ (22. ročník)** byla na rok 2023 připravena archeologickým pracovištěm a muzejní pedagožkou tato témata přednášek: **„Móda v proměnách staletí“** (vývoj módních trendů od raného středověku po baroko, móda dámská, pánská, archeologické nálezy s tím související); **„Jídlo a pití v minulosti“** (jak a co vařili a jedli naši předkové v průběhu staletí od pravěku po novověk); **„Seznamte se s archeologií“** (odpověď na otázku, co se vlastně skrývá pod pojmem archeologie, archeologický výzkum, co se děje se získanými nálezy, určování datování atd.); **„Zbraně a zbroj“** (vysvětlující proměny výzbroje a výstroje vojska v středověké a novověké Evropě); byly zajištěny komentované **exkurze** na známé **archeologické lokality** Příbramska – Plešivec a Hrazany; byl připraven workshop a předváděcí dílny ve spolupráci s muzejní pedagožkou s názvem **„Textilní dílna“** (praktická dílna s výkladem o oděvech našich předků, s možností vyzkoušet si různé textilní techniky – tkaní na karetkách, na stavu,

předání nití z ovčí vlny atd.) a „Archeologem snadno a rychle“ (program seznamující s profesí archeologa a možnost si některé činnosti archeologa sám vyzkoušet).

II./2 Pracoviště Památník Vojna

- **Památník Vojna** ve své **Galerii ORBIS PICTUS: EUROPA** prezentoval následující dlouhodobé **výstavy**: „**Nekonečné plátno**“ – mezinárodní expozice moderního výtvarného umění s kolekcí na sebe navazujících obrazů umělců z 16 zemí světa v délce 200 metrů a další část mezinárodní výstavy s názvem „**Individualita a totalita**“ – soubor děl sochařů 4 postkomunistických zemí střední a východní Evropy (Slovensko, Polsko, Rusko a ČR); dále zde byla představena **krátkodobá výstava** moderního výtvarného umění s názvem „**Převlečený osud**“ autorů Lenky Vilhelmové, Ivana Bukovského a Karla Řepy (22. 4. – 31. 10. 2023);
- z **tematických výstav** v Památníku Vojna je možné uvést tyto tituly: „Ani gram uranu sovětským okupantům“, události ze srpna roku 1968 v Příbrami na dobových fotografiích a dokumentech dle scénáře ředitele HM Příbram, též on-line (3. 1. – 29. 12. 2023); „Poslední bitva 2. světové války v Evropě u Slivice na Příbramsku“, výstava historických dokumentů dle scénáře ředitele HM Příbram, též on-line (3. 1. – 29. 12. 2023); „Jiří Sozanský – Vzestup“, sochařské dílo symbolizující touhu člověka po svobodě (3. 1. – 29. 12. 2023); „Osobnosti 1., 2. a 3. odboje“ (3. 1. – 29. 12. 2023); „Kresby z vězení Otmara Olivy“, výběr z děl vzniklých v letech 1979–1981 během internace autora ve věznici Plzeň-Bory v souvislosti s činností Charty 77 (3. 1. – 29. 12. 2023); „Skautská lilie za ostnatým drátem“ (3. 1. – 29. 12. 2023); „SORELA“, výstava dokumentující socialistický realismus v architektuře (3. 1. – 29. 12. 2023); „17. 11. 1939 na VŠB a 17. 11. 1989 na Příbramsku“, výstava historických dokumentů dle scénáře ředitele HM Příbram, též on-line (3. 1. – 29.

12. 2023); „30 let demokracie očima dětí“, výtvarné práce dětí příbramských základních škol na aktuální téma, vyhlídková věž Památníku Vojna (3. 1. – 29. 12. 2023); „Akce K“, likvidace klášterů komunistickým režimem (22. 10. – 29. 12. 2023); „Evropský Gulag“, výstava cenných dokumentů o vězeňských areálech v době totality poskytnutá Muzeem XX. století (17. 11. – 29. 12. 2023);

- **Mezinárodní den muzeí** nabídl v Památníku Vojna prohlídku expozic s doprovodným programem přibližujícím méně známá místa v areálu tohoto bývalého vězeňského zařízení z období totality, pořádáno za zvýhodněné vstupné (18. 5. 2023);

- v souvislosti se **Dnem památky obětí komunistického režimu** (výročí popravy JUDr. Milady Horákové) se konala v Památníku Vojna tradiční **Mše svatá** za oběti totality ve spolupráci se slivickou farností, Konfederací politických vězňů ČR, Českou křesťanskou akademií a dalšími subjekty (20. 6. 2023);

- **Dny evropského dědictví** v Památníku Vojna představily za zvýhodněné vstupné doprovodný program spojený s prezentací nejzajímavějších památek v expozicích dokumentujících oběti politických procesů z doby totality (16. 9. 2023);

- **Den věží (těžních) a rozhleden** v Památníku Vojna Lešetice byl ve znamení komentovaných prohlídek areálu z vyhlídkové věže obslužného objektu, za symbolické vstupné a s možností získání speciálních pohlednic s věžemi a rozhlednami v regionu (28. 9. 2023);

- **Den Středočeského kraje** v Památníku Vojna Lešetice, významný den při příležitosti výročí vzniku Československa, představil doprovodný program zaměřený při komentovaných prohlídkách na osudy osobností majících vztah k čs. státnosti perzekvovaných komunistickým režimem (28. 10. 2023);

- **Běh pro republiku**, tradiční sportovní akce pro dospělé i děti pořádaná ve spolupráci s Josefem Hovorkou z Volunteer Team Příbram na oslavu výročí vzniku Československé republiky a k připomenutí osudů lidí vězněných v někdejší pracovním táboře Vojna, z nichž se někteří pokusili o útěk na svobodu; start a cíl běhu v Památníku Vojna s trasou v délce 5 km, akci **udělil záštitu prezident ČR Petr Pavel** (22. 10. 2023);

- **Festival Divadla Dagmar**, součást evropského projektu **European Theatre Night**, s vystoupením Divadla Dagmar při příležitosti státního svátku 17. listopadu (16. a 17. 11. 2023);

- **Den boje za svobodu a demokracii**, tento významný státní svátek byl v Památníku Vojna zaměřen na komentované prohlídky připomínající události spojené s listopadovým výročím roku 1939 a 1989 v regionu; uskutečnil se **pietní akt za účasti zástupců zřizovatele Hornického muzea Příbram v čele s hejtmankou Středočeského kraje Petrou Peckovou, ústavních činitelů, starostů okolních obcí i široké veřejnosti**, zazněly vzpomínky pamětnice Stanislavy Steinerové na události z listopadu 1989, konaly se **komentované prohlídky** tematické výstavy „17. 11. 1939 a 1989 na Příbramsku“ (také on-line) dle scénáře ředitele HM Příbram, výstavy „Evropský Gulag“ dle scénáře Petra Blažka z Muzea XX. století a výstavy „30 let demokracie očima dětí“ (17. 11. 2023).

II./3 Pracoviště historiků nejnovějších dějin

- historikové nejnovějších dějin se v průběhu roku 2023 nadále věnovali dokumentaci událostí **1. a 2. světové války** na Příbramsku a problematice **období totalitního režimu po únoru 1948**; pokračovala **pasportizace pomníků a památníků obětí světových válek z příbramského regionu**; muzeum poskytlo **konzultace obcím** a dalším subjektům v regionu v souvislosti s budováním nových pomníků a památníků světových válek nebo za účelem inovování a opravování stávajících; ředitel HM Příbram přednesl **hlavní projev u pomníků obětím 1. a 2. světové války** v Příbrami, na Březových Horách, na Slivici, na Václavce v Brdech a v Sedlčanech;
- HM Příbram se zapojilo do spolupráce s **Krajským sdružením hasičů Čech, Moravy a Slezska** v rámci **Komise pro zpracování historie hasičstva v době 2. světové války** a tato problematika byla též publikována v odborném tisku – *Středočeský vlastivědný sborník* č. 41/2023;
- HM Příbram **zpracovalo** doposud neznámé dokumenty z období 2. světové války o **obětech protinacistického odboje z Příbramska popravených v Brandenburgu u Berlína** a některé z nich **poskytlo** pro studijní a expoziční účely **Památníku JVA v Berlíně, Brandenburg-Görden** (SRN); HM Příbram zajistilo **přednesení hlavního projevu** při pietním shromáždění u příležitosti **výročí popravy 16 občanů z Příbramska v době nacistické okupace v Brandenburgu u Berlína**, nejmasovější exekuci příbramských občanů v průběhu nacistické okupace (Zámeček-Ernestinum v Příbrami 17. 2. 2023); HM Příbram vytvořilo **návrh textu pamětní desky** věnované hrdinovi protinacistického odboje v době 2. světové války, příbramskému rodákovi čs. parašutistovi **Františku Závorkovi** a připravilo **projev** při jejím odhalení v Příbrami, událost přiblížila ve zpravodajství ČT1 a ČT24 (13. 1. 2023); HM Příbram se **prezentovalo přednáškou** věnovanou hrdinovi protinacistického odboje **gen. in mem. Karlu Marešovi-Tomanovi a americkým letcům padlým koncem 2. světové války na Sedlčansku** (Městské muzeum Sedlčany 22. 4. 2023);
- HM Příbram zajistilo **přednášku na počest čs. parašutistů vysazených v době 2. světové války v Brdech u Václavky** (22. 4., 8. 7. 2023);

- HM Příbram vytvořilo **rešerši** historických materiálů týkajících se **účasti amerických vojáků při osvobození Československa na Příbramsku koncem 2. světové války** a poskytlo je rodině válečného veterána, účastníka oněch událostí Howarda Scotta z New Yorku, USA (17. 5. 2023), <mailto:pattyman29@gmail.com>; HM Příbram se zapojilo **přednáškou** do projektu s názvem „**Ohlédnutí**“ při příležitosti 80. výročí vystěhování regionu ve středních Čechách v době nacistické okupace, konanému ve spolupráci se z. s. Mezi řekami, Středočeským krajem, Senátem Parlamentu ČR, Historickým ústavem AV ČR, Vojenským historickým ústavem, Regionálním muzeem v Jílovém, Městským muzeem Sedlčany, městem Sedlčany a dalšími, **přednáška HM Příbram** byla prezentována při pietním aktu „**Lidé bez domova**“ v Sedlčanech (11. 6. 2023) a na **konferenci** v Kulturním domě v Sedlčanech (12. 10. 2023); další **cyklus přednášek** z novodobých dějin byl určen studentům a odborné veřejnosti při příležitosti 81. výročí **heydrichiády**, se zaměřením na události na příbramském gymnáziu onoho období; **přednáška HM Příbram** o slavném obyvateli Vysoké u Příbramě **gen. in mem. Josef Khollovi** zazněla v rámci oslav vzniku **Památníku Antonína Dvořáka ve Vysoké** (22. 7. 2023) a také při pietním aktu v Plavsku u Jindřichova Hradce organizovaném Československou obcí legionářskou (ČsOL), Armádou ČR a místními samosprávami u příležitosti 79. výročí hrdinské smrti tamního rodáka a následně příbramského občana **gen. in mem. Josefa Kholla** (23. 9. 2023); **problematika konce 2. světové války v Evropě** byla prezentována ředitelem HM Příbram při **projevech** v Příbrami (9. 5. 2023), u Památníku Vítězství na Slivici (11. 5. 2023) a také v médiích (např. v rozhlase nebo v pořadu TV CNN Prima News); HM Příbram se zapojilo do činnosti v rámci **Ediční rady Muzea paměti XX. století Praha** (zápůjčka výstavy „*Evropský gulag*“ pro Památník Vojna); ředitel HM Příbram **vypracoval návrh na udělení státního vyznamenání** slavné osobnosti pocházející z Příbramska, někdejšímu účastníku protirakouského a protinacistického odboje **gen. Karlu Marešovi-Tomanovi**, návrh předložil Senátu Parlamentu ČR a ten ho doporučil **prezidentu republiky**, který navrženému udělil nejvyšší státní vyznamenání, **Řád Bílého lva I. třídy in mem.**, vyznamenání převzala na Pražském hradě z rukou prezidenta republiky dcera generála Dagmar Jungmannová (28. 10. 2023);

- HM Příbram se metodicky podílelo na vytvoření prací studentů škol příbramského regionu v rámci projektu „**Příběhy našich sousedů**“ pořádaného **Post Bellum**, z. ú. při budování sbírky „**Paměti národa**“; bádání bylo nadále věnováno historii **pracovních**

táborů pro odsouzené v době komunistického režimu a životním osudům **politických vězňů** – tzv. útěkářům, jakož i dějinám 6. brigády Vnitřní stráže ministerstva vnitra; zvláštní pozornost byla upřena na **letecké mapování lokalit s vězeňskými zařízeními** v místech těžby a zpracování uranu, osobnostem protikomunistického odporu a odboje; pracoviště historiků nejnovějších dějin pokračovalo v rámci vědeckovýzkumné činnosti na **zpracování údajů z Přírůstkové knihy Stanice SVS Ostrov** (vězeňského zařízení z doby totality), historie vězeňského tábora Rovnost, **agendy Bezpečnostní komise ONV Příbram, Vyšetřovací věznice StB** a zpracování archivních pramenů **Rádía Svobodná Evropa** s ohledem na vězeňské tábory **Vojna a Bytíz**; pracoviště Památníku Vojna se zapojilo do **mezinárodního interdisciplinárního výzkumného projektu „Accessing Campscapes: Inclusive Strategies for Using European Conflicted Heritage (iC-ACCESS)“** ve spolupráci se **Západočeskou univerzitou Plzeň** a univerzitami v Amsterdamu, Barceloně, Berlíně, Stafordu, Trondheimu a s památníky v Bergen – Belsen, Falstad, Jasenovac a Westerborg se zaměřením na zpracování **dokumentace o pracovních táborech z období totalitních režimů ve 40. a 50. letech 20. století**; HM Příbram navázalo spolupráci s **European Institute for Knowledge of the Holocaust and Totalitarianism** z Madridu, Španělsko, s cílem poskytnutí informací a materiálů k **problematické totalitních režimů** a jejich prezentaci v rámci expozic Památníku Vojna (7. 7. 2023);

- HM Příbram se průběžně věnovalo i v dalších rovinách zpracování **dokumentace týkající se boje za svobodu, demokracii a proti totalitním režimům** (například ve spolupráci s ÚDV Policie ČR, Ústavem pro studium totalitních režimů, Ústavem pro soudobé dějiny AV ČR, Národním archivem ČR, Konfederací politických vězňů ČR, Československou obcí legionářskou, Muzeem XX. století a dalšími) s možností využití v rámci činnosti Památníku Vojna i mimo jeho rámec;

- HM Příbram se zúčastnilo připomínkových akcí v souvislosti s **výročím okupace Československa vojsky Varšavské smlouvy 21. 8. 1968** (výstava dle scénáře ředitele HM Příbram adjustovaná v Památníku Vojna, komentované prohlídky, články historiků v odborném i populárně naučném tisku, relace v rozhlase, televizi a jiné);

- pracoviště historiků Památníku Vojna uspořádalo **cyklus přednášek** na téma **„Život v nesvobodě“**, **„17. listopad v českých dějinách“**, **„Vězni NPT Vojna“**, **„Těžba uranu nesvobodnými pracovními silami“**, **„Pracovní tábory při uranových dolech“** a projektový den s názvem **„Politické procesy 50. let“**, vše pro zájemce z řad žáků a studentů ZŠ, SŠ a také pro dospělé (např. pro Centrum volnočasových aktivit, Svaz tělesně postižených, sbory dobrovolných hasičů atd.);

- HM Příbram rozvíjelo spolupráci též se spolkem **Veterán Policie ČR, z. s. Příbram** poskytnutím historických materiálů pro nově otevřenou Sín tradic Policie ČR v Příbrami a za tuto činnost obdržel **ředitel HM Příbram vyznamenání od Prezidia Policie ČR** v podobě **Čestné medaile Veterán Policie II. stupně** (31. 10. 2023).

II./4 Pracoviště historiků hornictví

- pracoviště historiků hornictví pokračovalo v činnosti zaměřené na studium dobových materiálů, terénní průzkum a shromažďování dokladů týkajících se **dějín montánního podnikání a jeho vazeb na tradiční řemesla Příbramska** (vedle hornictví a hutnictví zejména betlémářství, řezbářství, hračkářství, voskařství, perníkářství a rozárnictví);
- HM Příbram bylo jedním z účastníků pietního aktu při příležitosti **131. výročí březohorské důlní katastrofy** (31. 5. 2023); v rámci konání **34. hornické Prokopské pouti** uspořádalo HM Příbram kulturní program s účastí členů šermířského sdružení ADOREA a Divadélka Tomáše Bílka s představením přibližujícím **výročí zaražení Ševčinského dolu r. 1813** a zároveň zpřístupnilo **expozici o historii strojovny Ševčinského dolu** (2. 7. 2023);
- ve spolupráci s Deutsches Bergbau-Museum Bochum se HM Příbram podílelo na vydání dalšího čísla **Internationale Bibliographie Aufsatzliteratur zur Montangeschichte** (Bibliografie příspěvků z oblasti montánní historie v rámci celého světa), HM Příbram zastoupené ředitelem zpracovává tuto bibliografii za ČR (10. 7. 2023);
- HM Příbram se prezentovalo s tematikou vývoje používání drátěných lan v hornictví pořádáním dlouhodobé **putovní mezinárodní výstavy** pojmenované **„Zur Geschichte des Drahtseils – Z historie drátěných těžních lan“** dle scénáře ředitele HM, ve spolupráci s Bergarchiv Clausthal-Zellerfeld, SRN, s instalací v Museum Sulzbach-Rosenberg, SRN (1. 11. 2022 – 1. 5. 2023, 1 950 návštěvníků), v Rudolphschacht Marienberg, SRN (4. 5. – 19. 10. 2023, 2 845 návštěvníků); ředitel HM Příbram se zúčastnil **odborné konference** a prezentace výstavy o přírodních katastrofách (včetně hornictví) s názvem *„Mensch, Natur und ihre Katastrophen“* v partnerském Poutním muzeu Neukirchen b. Hl. Blut, SRN (4. 10. 2023); HM Příbram se zúčastnilo **mezinárodního kolokvia** věnovaného osobnostem báňské vědy Weltkulturerbe Rammelsberg pořádaného Technickou univerzitou Clausthal-Zellerfeld v Besucherbergwerk Goslar, SRN s **přednáškou ředitele HM Příbram Josefa Velfla a Ulricha Haaga** na téma *„Markscheidewesen in der Region Příbram“* (3. 6. 2023);

- HM Příbram dle **Partnerské smlouvy s VŠB – TU Ostrava, Fakultou stavební a montánní turistiky a katedrou společenských věd** pokračovalo ve spolupráci poskytnutím kopií historických materiálů z dějin hornictví, oponenturou odborných studií a podobně; dle uzavřené Deklarace o spolupráci s **ČVUT v Praze, Fakultou stavební a Centrem experimentální geotechniky** při řešení projektu s názvem „**Inovace technické výuky multioborovou kompozicí příběhu hornictví v lokalitě štolý Josef**“ s cílem vytvoření **multidisciplinárního programu** při sdílení celospolečenského významu tohoto historického důlního díla ve známé lokalitě středního Povltaví dotčené těžbou zlata; ředitel HM Příbram **zpracoval odborný oponentský posudek** na bakalářskou práci posluchače **Fakulty sociálních studií Masarykovy univerzity Brno** na téma „*Historie a současnost výsypek na Příbramsku*“ (prosinec 2023 – leden 2024);
- HM Příbram se podílelo na činnosti **Středoevropské unie technických muzeí (Middle European Union of Technical Museums - MUT)**;
- V rámci spolupráce se zahraničními univerzitami a dalšími vědeckými pracovišti, v součinnosti se s. p. DIAMO, zajistilo HM Příbram ve svých expozicích **výklad ředitele HM Příbram** o historii hornictví v regionu a další program jako součást **odborné exkurze** určené **expertům** z celého světa z oblasti hornictví, jaderné energetiky, geologie a životního prostředí, účastníkům školení při **Mezinárodní agentuře pro atomovou energii** (28. 6. 2023);
- HM Příbram se zúčastnilo jako řádný člen jednání **Deutscher Museumsbund, SRN**;
- HM Příbram uspořádalo koncert sborů **Gambale, Toni dei signori** a flétnového souboru **Pifferaios**, v šachetní budově dolu Vojtěch, s připomenutím místních hornických tradic (4. 11. 2023);
- HM Příbram zorganizovalo v cáchovně dolu Anna **adventní koncert pěveckých sborů Gambale a Bárka** spojené s výkladem o **historii hornictví** na Příbramsku (11. 12. 2023);
- HM Příbram se prezentovalo **přednáškou** na téma „*Uranový důl Bytíz*“ na tradičním hornickém semináři v **NTM Praha** (5. 12. 2023);
- V Uranovém dole Bytíz byla v roce 2023 zpřístupněna výstava **dle scénáře ředitele HM Příbram** s názvem „*Hrdinové protinacistického odboje za ostnatými dráty vězeňských uranových táborů na Příbramsku*“; HM Příbram zajistilo **exkurzi a komentovanou prohlídku** pobočky Uranový důl Bytíz zástupcům **hornických spolků** Bergbauverein Rositz a Bergbauverein Meuselwitz, **SRN** (29. 9. 2023) a delegaci zástupců **Těžební unie ČR** (10. 11. 2023).

II./5 Pracoviště etnografů a historiků; Skanzen Vysoký Chlumec, Muzeum Špýchar Prostřední Lhota, Muzeum zlata Nový Knín

- **etnografické pracoviště** HM Příbram připravilo v roce 2023 ve spolupráci s architektem Petrem Dostálem a nakladatelstvím Foibos Books, s. r. o. publikaci ***Skanzen Vysoký Chlumec – průvodce Muzeem vesnických staveb středního Povltaví*** přibližující historii skanzenu v kontextu s činností HM Příbram, stavební vývoj i průběh transferu

jednotlivých objektů do skanzenu a též archivní rešerše k stavbám, s historickou i současnou fotodokumentací staveb;

- ve **Skanzenu Vysoký Chlumec (Muzeu vesnických staveb středního Povltaví – MVS)** pokračovaly tyto **dlouhodobé výstavy** a expozice: „Vznik a dvě desetiletí budování skanzenu“ – dům z Obděnic; „Sedlčansko na akvarelech Jana Burdy“ – dům z Mašova; „Zemědělské stroje a nářadí ze středního Povltaví“ – seník z Brd; „Lidový malovaný nábytek Sedlčanska“ – dům z Arnoštovic; „Ševcovská dílna“, „Zpracování textilu“ a „Obydlí zámožného sedláka“ – vše dům z Mašova; „Orebné nářadí“ – stodola z Podolí; „Historické pračky a mandly“ – špýchar z Počepic; „Truhlářská a sekernická dílna“ – mlýn z Radešic; „Život v 18. století“ a „Život v období první republiky“ – obojí dům z Říkova;

- v **Muzeu Špýchar v Prostřední Lhotě** a v **Muzeu Vltavy v Chotilsku** se uskutečnily tyto **krátkodobé tematické výstavy**: „Poklady ze starých aktovek“ (1. 5. – 30. 10. 2023); „Jiří Sedmík – národní hrdina“ (6. 5. – 24. 9. 2023); „Architektura v podzemních prostorech“ (1. 7. – 31. 10. 2023), dále byly prezentovány tyto **dlouhodobé tematické výstavy**: „Zmizelá Vltava“; „Život obyvatel kolem Vltavy“; „Z historie Rytířského řádu Křižovníků s červenou hvězdou“; „Kapličky, kříže a boží muka na Novoknínsku“; „Poutní místa na Příbramsku“; „Keltské oppidum Hrazany“; „Zlato u Čeliny“ (Muzeum Křižovníků špýchar Prostřední Lhota); „Hrad Ostromeč“ (Muzeum Vltavy Chotilsko);

- v **Muzeu zlata Nový Knín** se realizovalo ve spolupráci s **Českým klubem zlatokopů** doplnění a rozšíření expozice týkající se historie těžby a zpracování zlata na Novoknínsku a Mistrovství světa v rýžování zlata; uskutečnila se zde výstava historických kachlů s názvem „Císařův kamnář aneb kachlová kamna od středověku k novověku na Příbramsku“ (27. 5. – 30. 9. 2023); dále tu proběhly **krátkodobé tematické výstavy**: „Vánoční výstava“ (24. 11. – 3. 12. 2023) a výstava s názvem „Novoknínské betlémy“ (24. 11. – 18. 12. 2023);

- v podmínkách HM Příbram je již tradičně kladen akcent zejména na otázku **hornického folkloru, betlémářství a řezbářství** – podařilo se rozšířit **katalog příbramských historických řezbářů a soustružníků** o další zástupce zejména z první třetiny 19. století; v rámci spolupráce s Podbrdským muzeem v Rožmitále pod Třemšínem (příprava výstavy „Fenomén zalánská madona“) byly prezentovány výsledky dosavadního výzkumu produkce kopií sošky Panny Marie Svatohorské v Příbrami a na Podbrdsku při konferenci s názvem **Kulturní dědictví regionu** v Muzeu jižního Plzeňska v Blovicích (3. 11. – 4. 11. 2023); pokračovala vědeckovýzkumná a badatelská činnost týkající se **příbramského betlémářství** zaměřená zejména na dokumentaci betlémů kostelních a soukromých;

- HM Příbram se podařilo dokončit **archivní rešerše** ve vztahu k historickým **stavbám přeneseným do Skanzenu Vysoký Chlumec**; veřejnosti byla prezentována první část konvolutu předmětů vztahujících se k **historii příbramské rodiny Jechů** (filumenická sbírka absolventa Vysoké školy báňské v Příbrami Ing. Zdeňka Krpaty na výstavě pojmenované „Zapálení pro zápalky“ (12. 9. – 30. 11. 2023); **vzdělávacími programy a přednáškami** byla připomenuta **tematika svatohorských poutí** s názvem „Pouť za humna – na kole do Altötting“, přednáška (18. 10. 2023) a poutních řemesel „Hromničková svíčkařská dílna“ (2. 2. a 9. 2. 2023), „Svíčkařská dílna“ (1. 11. 2023);

- do historické podsbírky se podařilo získat cenné přírůstky v podobě **rozměrného korálkového věnce** souvisejícího s produkcí příbramské **Továrny na sklo a pohřební věnce Moric Hartmann 1867–1929** a dále konvolut výrobků příbramské **Továrny na kovové zboží Vladimíra Malého z let 1924–1958**;
- badatelský zájem byl i nadále směřován též k problematice **všedního oblečení v 18. a 19. století** pracujících vrstev na Příbramsku a Sedlčansku, jeho výstupy byly využity během programů pro veřejnost v rámci **Festivalu muzejních nocí**, při tvorbě scénáře a k realizaci oživených prohlídek hornického domku (9. 6. 2023);
- HM Příbram zastoupené **etnoložkou** se dále zabývalo **péčí o tradiční lidovou kulturu na území Středočeského kraje**; spolupracovalo též se zřizovatelem a vybranými

muzei Středočeského kraje v Odborné komisi pro zápis statků do tzv. „**Seznamu nemateriálních statků tradiční lidové kultury Středočeského kraje**“ a připravilo nominaci kováře Tomáše Kozla na titul **Mistr tradiční rukodělné výroby Středočeského kraje**;

- **soustavná vědeckovýzkumná činnost byla** z regionálního hlediska orientována vedle **Podbrdsk**a také k **oblasti středního Povltaví** – k terénní **dokumentaci dalších objektů lidového stavitelství**, s využitím archivních rešerší, kresebných, fotografických, mapových i jiných materiálů atd.;

- pokračovala spolupráce muzea s **dendrochronologickou laboratoří Ústavu nauky o dřevě Mendelovy univerzity Brno** a dalšími odbornými pracovišti;

- **etnologické pracoviště HM Příbram** se dále účastnilo jako partner při řešení projektu podporovaného EU s názvem „**Etnofolk**“ ve spolupráci s **Etnologickým ústavem Akademie věd ČR** realizovaným v rámci programu Central Europe Programme – ERDF s cílem prezentovat na portále „**etnofolk.eu**“ odborné i laické veřejnosti textové a obrazové materiály o lokalitách spojených s lidovou kulturou (hornický domek v Příbrami-Březových Horách, Křižovnický špýchar v Prostřední Lhotě, Skanzen Vysoký Chlumec);

- HM Příbram je od 19. 4. 2018 **členem Asociace pro ochranu a rozvoj lidové architektury, z. s.**, dále členem **Sítě zemědělských muzeí**; etnoložka muzea pracovala v **odborné komisi pro udělení titulů Mistr tradiční rukodělné výroby Středočeského kraje** a spolupracovala s Regionálním odborným pracovištěm pro péči o tradiční lidovou kulturu; etnolog muzea reprezentoval Středočeský kraj rovněž činností v **Metodickém centru pro muzea v přírodě** jako člen správní rady tohoto centra; etnolog muzea zasedal ve **vědeckých radách** Valašského muzea v Rožnově pod Radhoštěm, Muzea vesnice jihovýchodní Moravy ve Strážnici, parku Rochus v Uherském Hradišti a ve **správní radě Českého svazu muzeí v přírodě**;

- HM Příbram pokračovalo jako řádný člen v činnosti v rámci **České národopisné společnosti**;

- **výsledky etnologických bádání a výzkumů byly prezentovány na konferencích a sympoziích**; **výstupy vědeckovýzkumné činnosti** byly průběžně zveřejňovány v **publikačních materiálech, v rámci přednášek atd.**; sledovaná tematika byla nabízena i **široké veřejnosti**, školní mládeži prostřednictvím **interaktivních programů** s názvem „Na návštěvě v pohádce“, „Jak se staví chalupa“ a „Lidový malovaný nábytek“; individuálním návštěvníkům byly nabídnuty tyto **doprovodné kulturní akce**: „Velikonoce ve skanzenu“ (29. 3. – 31. 3. 2023 a 3. 4. – 5. 4. 2023 pro školy, 6. 4. – 9. 4. 2023 pro veřejnost), „Vojáci na vsi“ (27. 5. 2023), „Boží tělo ve skanzenu“ (11. 6. 2023), „Den řemesel“ (15. 7. 2023), „Pohádky do kapsy“ (25. 8. 2023), „Posvícení ve skanzenu“ (15. 10. 2023), „Se školou za svatým Martinem“ (6. 11. – 10. 11. 2023) a „Vánoce ve skanzenu“ (11. 12. – 15. 12. 2023 pro školy, 16. 12. – 17. 12. 2023 pro veřejnost);

v Muzeu Zlata v Novém Kníně: „Jarní prázdniny“ (27. 2. – 1. 3. 2023 a 27. 2. – 4. 3. 2023), „Den s netopýry“ (1. 4. 2023), „Muzejní noc“ (27. 5. 2023), „Loučení s létem v Prostřední Lhotě“ (26. 8. 2023), „Jak předci zpracovávali vlnu“ (7. 10. 2023, ve spolupráci s Muzeem Vltavy v Chotilsku), „Novoknínské dýňování“ (28. 10. 2023);

v Hornickém skanzenu na Březových Horách: „Hornický masopust“ (18. 2. 2023), „Jarní prázdniny v muzeu“ (27. 2. – 1. 3. 2023), „Velikonoce v hornickém domku“ (27. 3. – 9. 4. 2023), „Muzejní noc“ (9. 6. 2023), „Hornické pohádky se svatým Prokopem a svatou Barborou“ (21. 4. – 23. 4. 2023 a 7. 10. – 8. 10. 2023), „Dědo, jak to tenkrát bylo?“ (24. 6. – 25. 6., 23. 9. – 24. 9. a 21. 10. – 22. 10. 2023), „Havířské šprýmování“ (28. 10. 2023), „Tajemné podzemí“ (25. 11. – 26. 11. 2023), „Vánoce v hornickém domku“ (4. 12. – 15. 12. 2023) a na dole Vojtěch výstava „Příbramské betlémy“ (1. 12. 2023 – 7. 1. 2024);

- Skanzen Vysoký Chlumec se podílel na zajištění programu **Dnů lidové architektury Středočeského kraje** s názvem „Špýchary Středočeského kraje“, při vydání stejnojmenné publikace a vyhlášení titulu **Mistr tradiční rukodělné výroby** (Hvoždany, 12. 8. 2023); muzeum se zapojilo do programu s názvem „Středočeské kulturní léto“ pořádáním divadelního představení s názvem „Pohádky do kapsy“ v podání Divadla A. Dvořáka Příbram (25. 8. 2023).

III. Odborná činnost pracovišť přírodních věd

III./1 Geologické pracoviště

- s ohledem na **prohlubování profilace muzea** pokračovalo bádání v podmínkách **pracoviště mineralogie, geologie a petrografie** také v této oblasti a výsledky výzkumů byly průběžně nabídnuty formou **přednášek, publikační činností**, např. v článcích do odborných periodik – mimo jiné Mineralogical Magazine a podobně, a krátkodobou tematickou **výstavou: „Křemenné hmoty Brd a Podbrdská“** situovanou v mineralogicko-geologickém oddělení v areálu Ševčinského dolu (1. 3. 2023 – 27. 12. 2024); pokračoval též **revizní vědecký výzkum polymetalických minerálů** ze sbírky Hornického muzea Příbram, p. o. (ve spolupráci s Národním muzeem Praha a PřF UK Praha); pokračovalo **fotografování příbramských minerálů** ve sbírce Vysoké školy chemicko-technologické v Praze; pracovník HM Příbram věnoval pozornost rovněž **genezi příbramských stříbrných bonanz**; ve spolupráci se s. p. DIAMO byla řešena problematika **mineralogie příbramských odvalů uranového ložiska**; pracovník HM Příbram věnoval pozornost celkové péči o mineralogicko-geologický sbírkový fond;

- v souvislosti s rekultivací a s likvidací odvalu šachty č. 11A Bytíz a odvalu šachty č. 19 Dubenec příbramského uranového ložiska byla prováděna **dokumentace těchto lokalit** ve vztahu k výskytu **mezinárodně významné selenidové a arsenidové mineralizace**; ve spolupráci s Přírodovědným muzeem Národního muzea byl řešen **výzkum** zajímavých **příbramských rudních minerálů** v ČR; pracovník HM Příbram připravil **příbramskou burzu minerálů** (13. 5. a 16. 9. 2023);
- HM Příbram převzalo část areálu někdejší uranové šachty č. 11A Bytíz z 50. let 20. století (strojovnu, turbokompresorovnu a elektrorozvodnu, včetně strojového vybavení) a vytvořilo zde novou pobočku s názvem **Uranový důl Bytíz** (od 1. 3. 2018), s cílem uchovat pro příští generace tyto mimořádně cenné doklady největší slávy uranového hornictví u nás; **v roce 2023** zde **muzeum realizovalo vlastními silami** další částečné **stavební opravy** jednotlivých objektů, **zemní úpravy** areálu a zároveň v plenéru zpřístupnilo výstavu s názvem „Hrdinové protinacistického odboje za ostatními dráty vězeňských uranových táborů na Příbramsku“;
- HM Příbram připravilo novou venkovní expozici tzv. „**Geoparku Brd a Podbrdská**“ (v areálu dolu Vojtěch);
- pracovník HM Příbram se zúčastnil mineralogických burz v tuzemsku (Tišnov, 20. 4. – 23. 4. a 2. 11. – 5. 11. 2023; Příbram, 13. 5. 2023 a 16. 9. 2023) i v zahraničí (Saint Marie aux Mines – Francie, 21. 6. – 24. 6. 2023; Mnichov – SRN, 25. 10. – 29. 10. 2023);
- geologické pracoviště nabídlo žákům a studentům 3 exkurze zaměřené na mineralogicko-geologické sbírky Hornického muzea Příbram (28. 1., 17. 4., 13. 11. 2023);
- pro **školní mládež a rodiče s dětmi** se uskutečnilo rýžování zlata zorganizované ve spolupráci s **Českým klubem zlatokopů** v Muzeu zlata v Novém Kníně (27. 5., 26. 8. 2023).

III./2 Botanické pracoviště

- **botanické pracoviště** pokračovalo v realizaci dlouhodobého **floristického a batologického průzkumu Podbrdská, Brd a středního Povltaví**; nadále probíhal **botanický průzkum odvalů bývalých Uranových dolů Příbram**; batologické údaje z Plešivce (Hřebeny) budou využity k přípravě příspěvku o rozšíření druhů ostružiníků (rod *Rubus*) na masivu tohoto nápadného vrchu; průběžně pokračoval sběr rostlinného materiálu z lokalit v Brdech, na Hřebenech, Podbrdsku a ve středním Povltaví, jakož i **tvorba herbářových sbírek** včetně elektronického zpracování; kontinuálně byla doplňována **floristická databáze Fldok**; i nadále probíhala spolupráce s **vědeckými institucemi** (Botanický ústav AV ČR v Průhonicích u Prahy, Masarykova univerzita v Brně, Palackého univerzita v Olomouci, Národní muzeum Praha, Jihočeské muzeum v Českých Budějovicích, Západočeské muzeum v Plzni), především v souvislosti s využitím botanických databází Hornického muzea Příbram (floristická databáze Fldok, herbářová databáze Demus); výsledky terénních exkurzí byly využity k doplňování lokalit v databázi Pladias (v roce 2023: *Anchusa*, *Atocion*, *Bunias*, *Carex*, *Cerastium*, *Conium*, *Digitaria*, *Dipsacus*, *Dysphania*, *Echinocystis*, *Listera*, *Malva*, *Nuphar*, *Pastinaca*, *Selinum*, *Silene*, *Veronica*) – průběžně; výzkum dosud nepopsaného druhu ostružiníku, pracovně nazývaného *Rubus hirsutifrons* – terénní výzkum, návštěvy herbáře BÚ ČAV v Průhonicích (únor 2023); ve spolupráci se správou CHKO probíhalo doplňování nálezové databáze AOPK ČR (*Aconitum lycoctonum*);
- spolupráce s ostatními muzei – zejména se Západočeským a Jihočeským muzeem – týká se především výzkumu ostružiníků v regionech přilehlých příbramskému;
- byly poskytovány konzultace z oblasti botaniky a ochrany přírody (zejména **Správě CHKO Brdy**, na vyžádání i dalším právnickým a fyzickým osobám);
- **výsledky botanických bádání** byly **prezentovány** v odborném tisku;
- botanické pracoviště i nadále **spolupracovalo se vzdělávacími institucemi** (ZŠ, MŠ, spolek Děti a rodiče), spolupracovalo s individuálními zájemci či širší veřejností a formou **botanických exkurzí a vzdělávacích programů** pomáhalo rozšiřovat mezi žáky a veřejností **povědomí o přírodě kolem nás**, zejména v oblasti botaniky a ekologie;
- probíhala **spolupráce se ZUŠ J. J. Ryby v Rožmitálu pod Třemšínem** na celoročním projektu **výtvarného oboru** s názvem „*Tajemství rostlinné říše*“ (školní rok 2023/2024); na podzim roku 2023 se uskutečnilo první setkání ze třídního vzdělávacího programu na téma botanika; v r. 2024 se budou konat ještě dvě setkání botanika s dětmi a na závěr projektu vznikne výstava výtvarných prací žáků ZUŠ;
- badatelská návštěva – Vojtěch Taraška, Moravské zemské muzeum Brno (11. 4. 2023);
- uskutečnila se **botanická exkurze** s názvem „Poznejte přírodní památku Dobříšský park“ (27. 5. 2023) a botanická vycházka „Co nám kvete za humny“ (17. 6. 2023).

III./3 Zoologické pracoviště

- **zoologické pracoviště** navázalo na dosavadní **vědeckovýzkumné a badatelské činnosti** týkající se **mapování a monitoringu významných zoologických lokalit na Příbramsku** – především vodních ekosystémů; v roce 2023 pokračovaly i **další činnosti, jako je mapování a monitoring obojživelníků a plazů**; uskutečnil se výzkum **populací raků** (rozšíření populační charakteristiky, ekologie); spolupráce na **monitoringu zimovišť netopýrů** v rámci okresu Příbram; výzkumy související s **výskytem račího moru** a prevencí před jeho dalším šířením; podrobná **ekologická studie populace užovky podplamaté** na říčce Litavce (sběr dat pro následné publikace); sběr dat pro chystané publikace týkající se populace **užovky stromové v Povltaví**; výzkum populací **ještěrky zelené**;
- jedním ze zásadních výstupů činnosti zoologa bylo organizování **přednášek, terénních exkurzí a kurzů**, a to jak v rámci spolupráce s příbramskými i jinými středočeskými školami, školkami a dalšími **vzdělávacími zařízeními, tak pro širokou a odbornou veřejnost** (např. Agentura ochrany přírody a krajiny ČR); **široké veřejnosti** byly určeny např. terénní exkurze orientované na problematiku ekosystémů ploch využívaných v minulosti armádou (především bývalý Vojenský újezd Brdy – ve spolupráci se Správou CHKO Brdy); zoologické pracoviště se dále účastnilo projektů cílených na **ochranu a obnovu cenných biotopů** či realizaci **podpůrných opatření pro ohrožené druhy živočichů**;
- poznatky získané v rámci realizovaných výzkumů **byly**, mimo jiné, **publikovány v odborné literatuře** a uplatněny v rámci **odborných exkurzí** v terénu nebo při účasti na odborném semináři, v rámci kterého zoologické pracoviště spolupracovalo s Agenturou

ochrany přírody a krajiny ČR při kompletaci „Záchranného programu pro raka kamenáče“;

- pokračovalo **studium ekologie a etologie vybraných druhů** – ve spolupráci se **Zoo Praha a Přírodovědeckou fakultou UK Praha** se jedná o sledování populace **ještěrky zelené** na území Zoo Praha (mimo jiné konzultace diplomové práce) a **užovky podplamaté** na lokalitách v okolí říčky Litavky; byly zahájeny práce na genetické analýze populace užovky stromové v Povltaví; ve **spolupráci se Správou CHKO Brdy** a dalšími subjekty se zoologické pracoviště zapojuje i do činností směřujících k potvrzení trvalé **přítomnosti vlků v Brdech**;

- do **druhého stupně evidence** byly zapsány: regionální sbírka mravenců z území CHKO Brdy, sbírka brouků z území CHKO Brdy a sbírka brouků z pozůstalosti MUDr. Stanislava Urbana (celkem 215 ev. čísel);

- zoologické pracoviště zajišťovalo dle potřeby a aktuálních požadavků **odbornou metodickou pomoc a spolupráci** ve vztahu k **úřadům a institucím** (např. Krajský úřad Středočeského kraje, MěÚ Příbram, Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Lesy ČR s. p., různé obecní úřady apod.).

IV. Ostatní odborná činnost

IV./1 Výstavní činnost

- výstavní činnost **HM Příbram v zahraničí** se prezentovala v roce 2023 **putovní výstavou** s tematikou vývoje používání drátěných lan v hornictví s názvem „**Zur Geschichte des Drahtseils – Z historie drátěných těžních lan**“ dle scénáře ředitele HM

Příbram, ve spolupráci s Bergarchiv Clausthal-Zellerfeld, SRN, s instalací v Museum Sulzbach-Rosenberg, SRN (1. 11. 2022 – 1. 5. 2023, 1 950 návštěvníků), v Rudolphschacht Marienberg, SRN (4. 5. – 19. 10. 2023, 2 845 návštěvníků);

- **zahraniční výstavy instalované v HM Příbram (celkem 2)** – v Památníku Vojna, v Galerii ORBIS PICTUS: EUROPA s prezentací další části mezinárodní výstavy moderního výtvarného umění z 16 zemí světa – tzv. „**Nekonečné plátno**“ a výstavou sochařských děl umělců z bývalého postkomunistického východního bloku (Slovensko, Polsko, Rusko a ČR) s názvem „**Individualita a totalita**“;

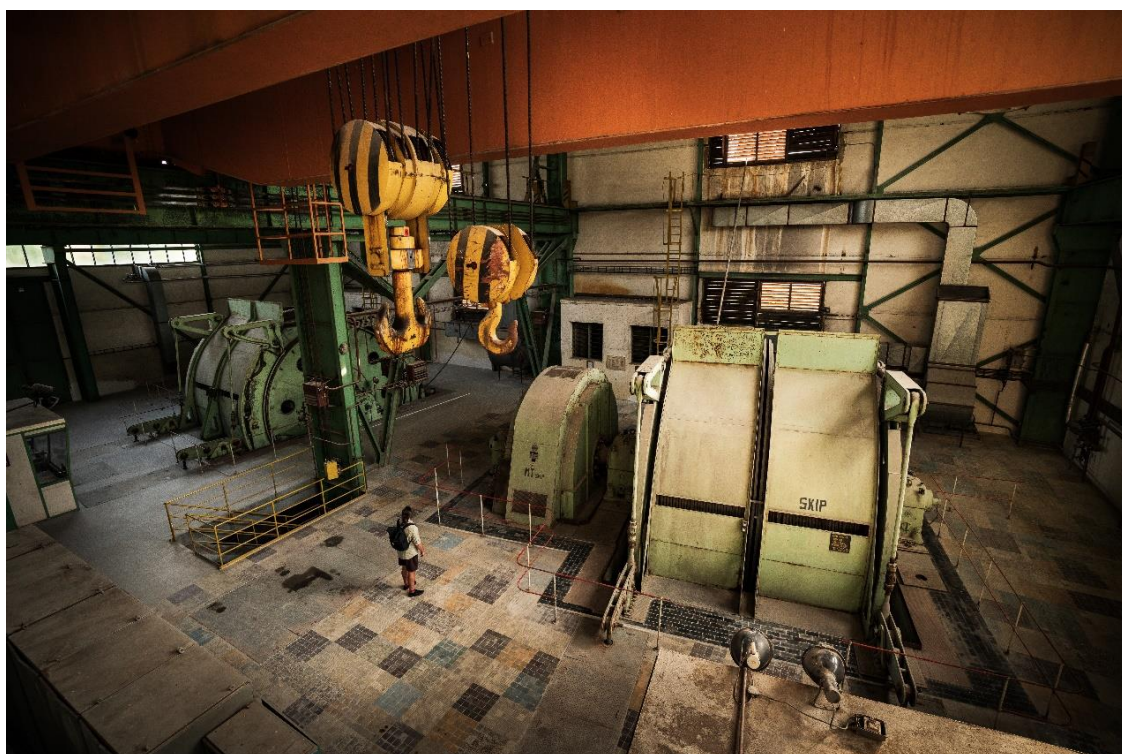
- **tuzemské výstavy** HM Příbram z oblasti společenských a přírodních věd byly **v roce 2023 tyto**: **1)** „Vzestup“, sochařské dílo Jiřího Sozanského symbolizující touhu člověka po svobodě (Památník Vojna, 3. 1. – 29. 12. 2023); **2)** „Poslední bitva 2. světové války v Evropě u Slivice na Příbramsku r. 1945“, výstava historických dokumentů dle scénáře ředitele HM Příbram, též on-line (3. 1. – 29. 12. 2023); **3)** „55 let od srpnové okupace - Ani gram uranu sovětským okupantům“, události ze srpna roku 1968 v Příbrami na dobových fotografiích a dokumentech dle scénáře ředitele HM Příbram (17. 8. 2023 - 29. 12. 2023); **4)** „Osobnosti 1., 2. a 3. odboje“ (3. 1. – 29. 12. 2023); **5)** „Kresby z vězení Otmara Olivy“, výběr z děl vzniklých v letech 1979–1981 během internace autora ve věznici Plzeň – Bory v souvislosti s činností Charty 77 (3. 1. – 29. 12. 2023); **6)** „Skautská lilie za ostnatým drátem“ (3. 1. – 29. 12. 2023); **7)** „SORELA“, socialistický realismus v architektuře (3. 1. – 29. 12. 2023); **8)** „17. 11. 1939 na VŠB a 17. 11. 1989 na Příbramsku“, výstava historických dokumentů dle scénáře ředitele HM, též on-line (3. 1. – 29. 12. 2023); **9)** „Akce K“, likvidace klášterů (22. 10. 2023 – 29. 12. 2023); **10)** „Evropský Gulag“ (17. 11. 2023 – 29. 12. 2023); **11)** „Převlečený osud“, Lenka Vilhelmová – Ivan Bukovský – Karel Řepa (22. 4. – 31. 10. 2023); **12)** „30 let demokracie očima dětí“ (3. 1. – 30. 12. 2022), vše Památník Vojna; **13)** „Brdy a Podbrdsko“ (Podbrdské muzeum Rožmitál pod Třemšínem, dlouhodobá výstava zapůjčená HM Příbram); **14)** „Příbramské stříbro“ (dlouhodobá výstava, mineralogické oddělení HM Příbram); **15)** „Příbramit a bytízit“ (dlouhodobá výstava, cächovna dolu Vojtěch); **16)** „Křemenné hmoty Brd a Podbrdsko“, mineralogicko-geologické oddělení v areálu Ševčinského dolu (1. 3. – 27. 12. 2023); **17)** „Vznik a dvě desetiletí budování skanzenu“; **18)** „Zemědělské stroje a nářadí ze středního Povltaví“; **19)** „Lidový malovaný nábytek Sedlčanska“; **20)** „Ševcovská dílna“; **21)** „Orebné nářadí“; **22)** „Historické pračky a mandly“; **23)** „Truhlářská a sekernická dílna“; **24)** „Sedlčansko na akvarelech Jana Burdy“; **25)** „Od sedláka po domkáře“ (vše výstavy ve Skanzenu Vysoký Chlumec); **26)** „Zmizelá Vltava“; **27)** „Život obyvatel kolem Vltavy“; **28)** „Kapličky, kříže a boží muka na Novoknínsku“; **29)** „Z historie Rytířského řádu Křižovníků s červenou hvězdou“; **30)** „Poutní místa na Příbramsku“; **31)** „Z historie hasičských seker“; **32)** „Keltské oppidum Hrazany“; **33)** „Zlato u Čeliny“ (vše dlouhodobé výstavy, Muzeum Křižovnický špýchar Prostřední Lhota); **34)** „Poklady ze starých aktovek“ (3. 1. – 31. 10. 2023); **35)** „Život a sport“ (6. 5. – 31. 10. 2023); **36)** „Architektura v podzemních prostorech“ (1. 7. – 31. 10. 2023), vše krátkodobé výstavy v Muzeu Křižovnický špýchar Prostřední Lhota; **37)** „Jiří Sedmík – národní hrdina (6. 5. – 24. 9. 2023); **38)** Hrad Ostromeč“ (vše Muzeum Vltavy Chotilsko); **39)** „Císařův kamnář aneb kachlová kamna od středověku k novověku na Příbramsku“ (27. 5. – 30. 9. 2023) v Muzeu zlata Nový Knín); **40)** „Čerpání důlních vod“; **41)** „Důl Prokop a Prokopská štola“; **42)** „Voda v rudném hornictví

Příbramska a využití vodních kol“; 43) „Z historie březohorské úpravny rud“; 44) „Z historie strojovny Ševčinského dolu“; 45) „Hornický rod Boušků“ (vše dlouhodobé výstavy v Hornickém skanzenu Březové Hory); 46) „Zapálení pro zápalky“ (13. 9. – 24. 11. 2023, Důl Vojtěch); 47) „Vánoce v hornickém domku“ (4. 12. – 15. 12. 2023); 48) „Příbramské betlémy“ (1. 12. 2023 – 7. 1. 2024, Důl Vojtěch); 49) „Adventní výstava“ (24. 11. – 3. 12. 2023); 50) „Výstava novoknínských betlémů“ (24. 11. – 17. 12. 2023), vše v Muzeu zlata Nový Knín; 51) „Hrdinové protinacistického odboje za ostnatými dráty vězeňských uranových táborů na Příbramsku“ (Uranový důl Bytíz); **celkem 51 výstav.**

IV./2 Expoziční novinky v roce 2023

- v objektu někdejší strojovny Ševčinského dolu byla při příležitosti Prokopské hornické pouti zpřístupněna nová část stálé expozice s názvem **„Z historie strojovny Ševčinského dolu“** (2. 7. 2023) zaměřená na události zdejšího báňského podnikání v 19. století; v Uranovém dole Bytíz byla v roce 2023 zpřístupněna výstava dle scénáře ředitele HM Příbram s názvem **„Hrdinové protinacistického odboje za ostnatými dráty vězeňských uranových táborů na Příbramsku“**.

IV./3 Propagace muzea

- HM Příbram pokračovalo v **modernizaci webových stránek, včetně jejich aktualizace; provádělo kontrolu, redesign** webových stránek- FB, Instagramu a další; velký důraz kladlo na další **spolupráci s partnery** v oblasti propagace a marketingu:

- spolupráce s **Městským kulturním centrem Příbram a městem Příbram**
- spolupráce s **Divadlem Antonína Dvořáka** v rámci festivalu **Středočeské kulturní léto** (divadelní představení „Pohádky do kapsy“, 25. 8. 2023)
- spolupráce s turistickou oblastí **Brdy a Podbrdsko (Návštěvnícká knížka, sociální sítě)**
- spolupráce s turistickou oblastí **Toulava (propagace programu pobočky Skanzen Vysoký Chlumec)**

Formy propagace

- propagace **na vlastních stránkách a sociálních sítích**: Facebook (4 stránky), Instagram (1 stránka), internetové stránky
 - **sdílení příspěvků** ze sociálních sítí do dalších **zájmových stránek a skupin** (Město Příbram, Březové Hory, Historie Příbramska, CHKO Brdy, Kam s dětmi aj.)
 - spolupráce s reklamní agenturou **Adjust Art** na realizaci **PPC** reklamy a reklamy na platformě **Meta**
- propagace **na stránkách a sociálních sítích partnerů a jiných subjektů**: Středočeská centrála cestovního ruchu, Infoservis, Poznej Příbram, Příbram – oficiální stránky města, pribram.cz, Zprávy Příbram, Brdy a Podbrdsko, Naladte se na střední Čechy, Kudy z nudy, Na kole i pěšky
- **tisk, rozhlas, TV**: Středočech, Kahan, Příbramský servis, Březohorské střípky, Náš region – Periskop, Deník, 5+2, MF Dnes, Právo, Kam po Česku, Věstník AMG, Český rozhlas, Rádio Blaník, Rádio Otava, TV Fonka, Praha TV, Česká televize, TV PRIMA, CNN PRIMA News, TV PRIMA ZOOM, CS FILM, TV JOJ, CS MYSTERY, TV SHAPE PRODUCTION, TV NOVA LIVE, TV NOVA
- **reklama ve veřejném prostoru**: výlep plakátů (dle charakteru a místa konání akce – Příbram, Rožmitál pod Třemšínem, Dobříš, Milevsko, Sedlčany, Písek, Tábor), billboardy (Praha-Chuchle, Karlštejn), citylighty (na frekventovaných zastávkách MHD Příbram), mobilboard (polepy autobusů)
- **letáky, brožury** (vlastní i ve spolupráci)

Návštěvnost internetových stránek, Facebooku a Instagramu za rok 2023

Facebook – Hornické muzeum Příbram

- Počet sledujících (tzn. příznivců)
 - K 1. 1. 2023 – **1 703** sledujících, k 31. 12. 2023 – **1 951** sledujících (248 nových sledujících)
- Dosah stránky za období 1. 1. – 31. 12. 2023 (tzn. počet lidí, kterým se naše příspěvky zobrazily)
 - **129 940 uživatelů (srovnání – v roce 2022 to bylo 52 000 uživatelů)**

Facebook – Skanzen Vysoký Chlumec

- Počet sledujících (tzn. příznivců)
 - K 1. 1. 2023 – **1 203** sledujících, k 31. 12. 2023 – **1 333** sledujících (130 nových sledujících)
- Dosah stránky za období 1. 1. – 31. 12. 2023 (tzn. počet lidí, kterým se naše příspěvky zobrazily)
 - **49 913 uživatelů (srovnání – v roce 2022 to bylo 28 514 uživatelů)**

Facebook – Muzeum zlata Nový Knín

- Počet sledujících (tzn. příznivců)
 - K 1. 1. 2023 – **590** sledujících, k 31. 12. 2023 – **647** sledujících (57 nových sledujících)
- Dosah stránky za období 1. 1. – 31. 12. 2023 (tzn. počet lidí, kterým se naše příspěvky zobrazily)
 - **18 923 uživatelů (srovnání – v roce 2022 to bylo 14 495 uživatelů)**

Facebook – Muzeum Špýchar Prostřední Lhota

- Počet sledujících (tzn. příznivců)
 - K 1. 1. 2023 – **139** sledujících, k 31. 12. 2023 – **152** sledujících (13 nových sledujících)
- Dosah stránky za období 1. 1. – 31. 12. 2023 (tzn. počet lidí, kterým se naše příspěvky zobrazily)
 - **6 687 uživatelů (srovnání – v roce 2022 to bylo 3 660 uživatelů)**

Instagram – Skanzen Vysoký Chlumec

- Počet sledujících (tzn. příznivců)
 - K 1. 1. 2023 – **303** sledujících, k 31. 12. 2023 – **388** sledujících (85 nových sledujících)
- Dosah stránky za období 1. 1. – 31. 12. 2023 (tzn. počet lidí, kterým se naše příspěvky zobrazily)
 - **843 uživatelů (srovnání – v roce 2022 to bylo 525 uživatelů)**

Internetové stránky

V období od 1. 1. do 31. 12. 2023 přišlo na internetové stránky Hornického muzea Příbram **99 682 unikátních návštěvníků**, počet návštěv byl za dané období **152 011** (na 1 návštěvníka tak připadá 1,52 návštěv).

Návštěvnost internetových stránek v roce 2023:

Měsíc	Unikátní návštěvníci	Návštěvy
Led 2023	4 029	5 956
Úno 2023	4 694	6 982
Bře 2023	6 125	9 205
Dub 2023	10 443	16 087
Kvě 2023	9 128	14 786
Čvn 2023	7 845	12 148
Čvc 2023	12 619	19 299
Srp 2023	11 658	17 517
Zář 2023	8 724	13 432
Říj 2023	8 628	13 203
Lis 2023	7 057	10 493
Pro 2023	8 732	12 903
Celkem	99 682	152 011

Ve srovnání s rokem 2022 došlo k nárůstu o 12 710 unikátních návštěvníků a o 25 553 návštěv.

Srovnání: návštěvnost internetových stránek v roce 2022:

Měsíc	Unikátní návštěvníci	Návštěvy
Led 2022	5 025	7 024
Úno 2022	5 622	7 815
Bře 2022	5 912	8 138
Dub 2022	10 287	14 737
Kvě 2022	7 940	11 017
Čvn 2022	8 294	11 824
Čvc 2022	11 950	17 769
Srp 2022	10 355	15 984
Zář 2022	4 814	7 081
Říj 2022	6 635	9 405
Lis 2022	5 109	7 980
Pro 2022	5 029	7 684
Celkem	86 972	126 458

Monitoring médií za rok 2023

V roce 2023 získalo Hornické muzeum Příbram díky spolupráci se společností Monitora přístup k **detailnímu monitoringu médií**. Díky tomu bylo možné přesněji vyčíslit množství publikovaných článků týkajících se muzea.

Hornické muzeum Příbram bylo za rok 2023 zmíněno celkem v **1 236 příspěvcích** v tomto složení: 679 online článků, 215 článků v tisku, **86 reportáží či zmínek v televizním vysílání**, 60 reportáží či zmínek v **rozhlasovém vysílání**, 26 zmínek v podcastech, 170 zmínek na externích sociálních médiích.

Je patrný **nárůst oproti roku 2022**, kdy bylo muzeum zmíněno v **1 110 příspěvcích**; v roce 2023 to bylo **1 236**. Nárůst je zřejmý v oblasti **sociálních médií, televizního a rozhlasového vysílání**; četnost článků online a v tisku zůstává **na stejné úrovni**. HM Příbram se objevilo v **televizních pořadech dokonce každý den o Vánocích 2023**, v době nejvyšší sledovanosti těchto médií: TV PRIMA, Prima Česko – „Betlémy v Hornickém muzeu Příbram“ (24. 12. 2023); ČT24, Archiv ČT, Čas vánoční – „Vánoce v Hornickém muzeu Příbram“ (25. 12. 2023);

ČT24, Místopis TGM – T. G. Masaryk v Hluboši na Příbramsku“ (26. 12. 2023). HM Příbram dlouhodobě **spolupracuje s ČT v rámci programu ČT:D** s cílem ukázat dětem a jejich rodičům zajímavá místa pro cestování a upozornit na nevšední kulturní projekty (**rodiče s dětmi a školní zájezdy tvoří 40% návštěvníků muzea**);

- **společné marketingové projekty:** Farácí knížka, Příbramská zážitkovka, Návštěvnícká knížka Brdy a Podbrdsko, Arriva výlety, Železniční den;

- HM Příbram dále **spravuje svůj účet na turistickém webu www.kudyznudy.cz**;

- HM Příbram se zaměřilo i na další uplatnění reklamy a PR v médiích, jakož i na zapojení do významných projektů reprezentujících Středočeský kraj, ČR a také město Příbram; mimořádný zájem byl upřen k **účasti na akcích nadregionálního charakteru**: „Pietní akt u Památníku Vítězství na Slivici“ (11. 5. 2023); „Výročí březohorské důlní katastrofy“ (31. 5. 2023); „Den památky obětí komunistického režimu v Památníku Vojna“ (20. 6. 2023); „Prokopská hornická pouť“ (2. 7. 2023); „Den řemesel ve skanzenu“ (15. 7. 2023); „Dny evropského dědictví“ (16. 9. 2023); „Den věží (těžních) a rozhleden“ (28. 9. 2023); „Běh pro republiku“ (22. 10. 2023); „Den Středočeského kraje a výročí vzniku Československa“ (28. 10. 2023); „Den boje za svobodu a demokracii“ (17. 11. 2023);

- **v oblasti PR** podpory pořádaných akcí HM Příbram využívalo **možnosti prezentace** opírající se o tiskové zprávy, televizní a rozhlasové relace v domácích i zahraničních médiích, na www stránkách, na sociálních sítích, turistických webových portálech atd.;

- HM Příbram pravidelně **zasílalo podklady k uveřejnění** v „Kalendáriu Věstníku Asociace muzeí a galerií ČR“, v „Pražském Kulturním přehledu“, k propagaci akcí na facebookových stránkách, ve „Zpravodaji KÚ SK“; pozvání k návštěvě HM Příbram bylo publikováno též v odborných časopisech cestovního ruchu atd.;

- **v oblasti publikační** prezentovalo HM Příbram Středočeský kraj rovněž na stránkách **tuzemského i zahraničního odborného tisku** a spolupracovalo i s dalšími muzei Středočeského kraje při **tvorbě recenzovaného odborného periodika „Středočeský vlastivědný sborník“** (ředitel HM Příbram předsedá redakční radě), dále ve vlastivědném sborníku „*Podbrdsko*“ (ředitel místopředsedou redakční rady), v recenzovaném periodiku „*Uhlí, rudy, geologický průzkum*“ (ředitel HM Příbram členem redakční rady), i v jiných periodikách;

- **propagace muzea** se v roce 2023 uskutečnila mimo jiné též v **televizních pořadech**: ČT1, 24, Události v regionech, Události, – „Odhalení pamětní desky parašutistovi Františku Závorkovi“ (13. 1. 2023); ČT1, Sama doma – „Hornický masopust“ (15. 2. 2023); ČT2, Modrá krev – „Stránští ze Stránky“, věnováno Jiřímu Stránskému a Památníku Vojna (16. 2. 2023); ČT:D, Zprávičky – „Hornický masopust“ (18. 2. 2023); TV CS Mystery, Československá nej – „Památník Vojna“ (16. 4. 2023); TV CS Film, Československá nej – „Památník Vojna“ (20. 4. 2023); ČT2, Heydrich – konečné řešení – „Libuše volá Londýn“ (22. 4. 2023); ČT2 – „Skautské desatero Jiřího Stránského“, Památník Vojna (1. 5. 2023) ČT2 – „Hrdinové před tabulí“, Památník Vojna (2. 5. 2023); ČT2 – „Bojovníci ze západní a východní fronty“, Památník Vojna (8. 5. 2023); TV CCN Prima News, Zprávy – „Oslavy Dne vítězství“ (21. 5. 2023); TV Nova, Víkendová snídane s Novou – „Pozvání do Hornického muzea Příbram“ (17. 6. 2023); TV Nova Live, Zpravodajství – „Pozvání do Hornického muzea Příbram“ (14. 7. 2023); ČT:D, TamTam – „Den řemesel ve skanzenu“

(15. 7. 2023); ČT1, 24, Zpravodajství – „Ani gram uranu okupantům“ (18. 8. 2023); TV CCN Prima News, Zprávy – „Ani gram uranu okupantům“ (21. 8. 2023); ČT24, Události komentáře – „Srpen 1968“ (14. 9. 2023); TV CCN Prima News, TV Prima, Prima Česko – „Hornické muzeum Příbram“ (8. 10. 2023); ČT2 – „Mlynáři a sekerníci“, Skanzen Vysoký Chlumeč (14. 10. 2023); TV CCN Prima News, TV Prima, Prima Česko – „Vánoce v hornickém domku“ (17. 12. 2023); Prima ZOOM, Zprávy – „Vánoce v hornickém domku“ (18. 12. 2023); TV CCN Prima News, TV Prima, Prima Česko – „Betlémy v Hornickém muzeu Příbram“ (24. 12. 2023); ČT24, Archiv ČT, Čas vánoční – „Vánoce v Hornickém muzeu Příbram“ (25. 12. 2023); ČT24, Místopis TGM – „T. G. Masaryk v Hluboši na Příbramsku“ (26. 12. 2023) a další.

- **HM Příbram se prezentovalo na veletrzích cestovního ruchu:**
 - **HOLIDAY WORLD & REGION WORLD 2023**
31. ročník mezinárodního veletrhu cestovního ruchu a regionální turistiky
PVA EXPO Praha – Letňany, 17. 3. – 29. 3. 2023
 - samostatný stánek Hornického muzea Příbram (ve spolupráci s Asociací cestovních kanceláří ČR)
 - spoluúčast ve společném stánku Středočeského kraje – Středočeská centrála cestovního ruchu
 - **Regiony České republiky 2023**
22. společná výstava měst, obcí, mikroregionů a informačních center ČR
Výstaviště Lysá nad Labem, 13. 4. – 16. 4. 2023
samostatný stánek Hornického muzea Příbram (ve spolupráci se Středočeskou centrálou cestovního ruchu)
 - **Miniveletrh cestovního ruchu Most 2023**

Výstaviště Most 6. 6. 2023

samostatný stánek Hornického muzea Příbram

- **ITEP 2023**

17. veletrh cestovního ruchu

TJ Lokomotiva Plzeň, 21. 9. – 23. 9. 2023

samostatný stánek Hornického muzea Příbram

- **GO a REGIONTOUR 2023**

31. mezinárodní veletrh průmyslu cestovního ruchu a turistických možností
v regionech Brno – Výstaviště, 2. 11. – 5. 11. 2023

- samostatný stánek Hornického muzea Příbram (ve spolupráci s Asociací cestovních kanceláří ČR).

IV./4 Edukační činnost

- v souvislosti se **zkvalitňováním edukační činnosti** se zástupci HM Příbram zúčastnili různých seminářů, workshopů a **školeních** (Semináře muzejní edukace, 30. 1. 2023; Komunikace s handicapovanými osobami, 4. 10. 2023 a **dalších**);
- v rámci **vlastní činnosti** orientované na základní a střední školy s názvem „**Školní rok v Hornickém muzeu Příbram**“ (22. ročník) byla vytvořena pestrá **nabídka programů**; pozornost byla upřena rovněž na cílovou skupinu **seniorů** pokračováním cyklu přednášek s názvem „**Akademie třetího věku**“ – ve spolupráci se Vzdělávacím institutem Středočeského kraje, s podporou Středočeského kraje i mimo jeho rámec;
- spolupráce se školami a mládeží byla zaměřena na **MŠ** (naučné vycházky, hornické velikonoce, putování za permoníky, jízdy důlním vláčkem, Vánoce v hornickém domku a Štědrovečerní šichta v Prokopské štolě), **ZŠ** (environmentální výchova s tzv. pilotní školou

ekologické výchovy), **SŠ + 2. stupeň ZŠ** (středoškolské odborné praxe, exkurze, soutěže, ročníkové práce), **VŠ** (odborné exkurze domácích i zahraničních univerzit, partnerské smlouvy s univerzitami, odborné práce a jiné) dle zpracované koncepce spolupráce se školami (s využitím metodického portálu www.rvp.cz);

- kromě nabídky stávajících vzdělávacích programů („S havířem na šichtu“, „Archeologem snadno a rychle“, „Textilní dílna“, „Montánní průzkum“, „Vycházka po Březových Horách“, „O muzeu“, „Barevný svět minerálů“, „Geologické a zoologické exkurze“ a další) muzeum vytvořilo na základě požadavků ZŠ a MŠ řadu speciálně sestavených projektových dnů na základě výzvy Šablony III a postupně byla zpracována nabídka programů a aktivit pro **školní družiny v odpoledních hodinách** (s pracovním názvem „Muzeum i pro volnou chvíli I, II, III“);

- pro školní mládež a také rodiče dětí byly v **době jarních prázdnin** připraveny v HM Příbram a v jeho pobočkách tyto **akce**: „Jarní prázdniny v Muzeu zlata Nový Knín a v Muzeu Špýchar Prostřední Lhota“ (27. 2. – 4. 3. 2023), „Jarní prázdniny v Hornickém muzeu Příbram“ s tvořivými dílnami pro děti s doprovodem (27. 2. – 1. 3. 2023) a třídním dopoledním programem pouze pro děti (27. 2. – 1. 3. 2023); „Letní soutěž“ (10. 7. – 31. 10. 2023);

- **mateřským a základním školám nejen z regionu** byly nabídnuty tyto **interaktivní výchovné programy**: „Dětský masopust“ (21. 2. 2023, Hornický skanzen Březové Hory), „Velikonoce v hornickém domku“ (27. 3. – 9. 4. 2023, o víkendech pro veřejnost), „Velikonoce ve Skanzenu Vysoký Chlumec“ (29. 3. – 31. 3. 2023 a 3. 4. – 5. 4. 2023 pro školy, 6. 4. – 9. 4. 2023 pro veřejnost), „Vánoce v hornickém domku“ (4. 12. – 15. 12. 2023, o víkendu pro veřejnost), „Štědrovečerní šichta v Prokopské štolě“ (4. 12. – 15. 12. 2023, Důl Anna, o víkendu pro veřejnost), „Vánoce ve Skanzenu Vysoký Chlumec“ (11. 12. – 17. 12. 2023, o víkendu pro veřejnost);

- pro **MŠ** nabídlo muzeum na objednávku „**Interaktivní prohlídky Prokopské štolý pro děti**“, o víkendech dostupné rovněž širší veřejnosti;

- v průběhu roku 2023 byly realizovány jednak **odborně zaměřené akce** (exkurze, vycházky s odborníky), tak i **zábavně naučné projekty pro širokou veřejnost**:

„Hromničková svíčkařská dílna“ (2. 2. 2023, Kulturně vzdělávací centrum HM Příbram v areálu dolu Anna), „Masopust v Hornickém muzeu Příbram“ (18. 2. 2023, areál Ševčinského dolu), „Velikonoce v hornickém domku“ (27. 3. – 9. 4. 2023), „Velikonoce ve Skanzenu Vysoký Chlumeč“ (29. 3. – 31. 3. 2023 a 3. 4. – 5. 4. 2023 pro školy, 6. 4. – 9. 4. 2023 pro veřejnost), „Muzejní noc v Muzeu zlata“ (27. 5. 2023, Muzeum zlata Nový Knín), „Muzejní noc s koncertem Celest & Charles“ (9. 6. 2023, Hornický skanzen Březové Hory), „Dědo, jak to tenkrát bylo?“ (24. 6. – 25. 6., 23. 9. – 24. 9. a 21. 10. – 22. 10. 2023), „Letní soutěž“ (10. 7. – 31. 10. 2023, Muzeum zlata Nový Knín a Špýchar Prostřední Lhota, Chotilsko), „Písařská dílna“ (9. 9. 2023, interaktivní stánek muzea na celodenní akci Svatohorská šalmaj, Svatá Hora), „Naučná stezka a výstavka Památky v čase“ (16. – 17. 9. 2023, v rámci EHD, Hornický skanzen Březové Hory), „Hornické pohádky se svatým Prokopem a svatou Barborou“ (21. 4. – 23. 4. 2023 a 7. 10. – 8. 10. 2023, důl Anna), „V proudu času“ (7. 10., interaktivní program pro veřejnost k Mezinárodnímu dni archeologie, Kulturně vzdělávací centrum HM Příbram v areálu dolu Anna), „Havířské šprýmování“ (28. 10. 2023, Ševčinský důl) – s bohatým programem pro děti i dospělé, „Novoknínské dýňování“ (28. 10. 2023, Muzeum zlata Nový Knín), „Adventní výstava“ (24. 11. – 3. 12. 2023, Muzeum Zlata Nový Knín), „Výstava betlémů“ (24. 11. – 17. 12. 2023, Muzeum zlata Nový Knín), „Tajemné podzemí“ (25. 11. – 26. 11. 2023, Hornický skanzen Březové Hory, důl Anna), „Svíčkařská dílna“ (27. 5., 15. 7., 1. 11. 2023, Kulturně vzdělávací centrum HM Příbram v areálu dolu Anna), „Štědrovečerní šichta v Prokopské štolě“ a „Vánoce v hornickém domku“ (4. 12. – 15. 12. 2023, Hornický skanzen na Březových Horách), „Vánoce ve Skanzenu Vysoký Chlumeč“ (11. 12. – 17. 12. 2023, Vysoký Chlumeč) a další;

- HM Příbram organizovalo v terénu odborné **exkurze se zoologem a botaničkou** na téma: „Zoologická exkurze za nočními zvuky přírody,“ „Kde tanky život neberou, ale dávají“ – zoologická exkurze směřovala do bývalého vojenského cvičiště Bahna v Brdech; „Pastva v krajině“ – botanická exkurze ve středním Povltaví;

- během roku 2023 se uskutečnily vlastivědné vycházky městem věnované **technickým památkám a hornickému obydlí**;

- HM Příbram úzce spolupracovalo ve věci **zkvalitňování nabídky edukačních programů s Odborem kultury a památkové péče KÚ SK** a dalšími subjekty;

- HM Příbram pokračovalo ve spolupráci dle uzavřené **Partnerské smlouvy s ČVUT v Praze, Fakultou stavební a Centrem experimentální geotechniky** na řešení projektu s tématem „Štola Josef Smilovice – výuka a výzkum“, s cílem vytvoření **multidisciplinárního programu** při sdílení celospolečenského významu tohoto historického důlního díla ve známé lokalitě středního Povltaví dotčené těžbou zlata; HM Příbram na základě uzavřené **Partnerské smlouvy s VŠB – TU Ostrava, Fakultou stavební a montánní turistiky a katedrou společenských věd** poskytlo **nabídku služeb muzea** pro potřeby univerzitní výuky a exkurzí; HM Příbram pokračovalo v pravidelné **spolupráci i se zahraničními univerzitami**, jako např. s technickými univerzitami ve Freibergu, Mnichově a Clausthalu v SRN (viz společná putovní výstava o historii používání drátěných lan v hornictví) pojmenovaná „**Zur Geschichte des Drahtseils – Z historie drátěných těžních lan**“ dle scénáře ředitele HM Příbram, ve spolupráci s Bergarchiv a TU Clausthal-Zellerfeld, SRN, instalace v Museum Sulzbach-Rosenberg, SRN

(1. 11. 2022 – 1. 5. 2023, 1 950 návštěvníků), v Rudolphschacht Marienberg, SRN (4. 5. – 19. 10. 2023, 2 845 návštěvníků);

- ve spolupráci se Středočeským krajem HM Příbram zajišťovalo přednáškový cyklus **Akademie 3. věku** pořádaný Vzdělávacím institutem Středočeského kraje; **Krajské radě seniorů Středočeského kraje** byl nabídnut přehled **programů**;

- HM Příbram pokračovalo ve spolupráci se společností **Post Bellum, z. ú.** týkající se orální historie zachycené žáky ZŠ a SŠ v rámci projektu „**Příběhy našich sousedů**“ a budování sbírky „**Paměť národa**“.

V. Spolupráce s dalšími subjekty

V./1 Spolupráce s obcemi, místními komunitami, působení v regionu

- HM Příbram rozvíjí **tradičně bohatou spolupráci s obcemi, městy a partnerskými organizacemi, místními komunitami a podobně (např. CHKO Brdy, Vojenské lesy a statky ČR, s. p., DIAMO, s. p., Kovohutě Příbram nástupnická, a. s., Český báňský úřad, Česká geologická služba, Cech příbramských horníků a hutníků, Čs. obec legionářská, Konfederace politických vězňů ČR, Armáda ČR, Policie ČR, Hasičský záchranný sbor atd.)**, v jejichž lokalitách jsou situována jednotlivá pracoviště muzea;

- **v roce 2023** je možné uvést následující příklady: **spolupráce s městem Příbram při tvorbě Architektonického návrhu revitalizace náměstí J. A. Alise** v Příbrami-Březových Horách, ředitel HM Příbram členem realizačního týmu hodnotitelů (prezentace výsledků architektonické soutěže 23. 10. 2023); účast HM Příbram v **pracovní skupině** zabývající se **evidencí uměleckých objektů** v Příbrami; v souvislosti s vytvářením **Koncepce cestovního ruchu města Příbram** jsou zástupci HM Příbram členy realizačního týmu (jednání pracovní skupiny 23. 2., 2. 8., 15. 11., 22. 11. 2023); dále účast na přípravě nových **propagačních materiálů** města Příbram a při tvorbě programů k podpoře cestovního ruchu s názvem „Příbramská zážitkovka 2023“ a produktů pojmenovaných „Návštěvnícká knížka“, „Putování po Příbrami s permoníky“, „Osobnosti Příbrami 20. století“; spolupráce při tvorbě **spotu** s názvem „Příbram – město plné zázraků“; spolupráce při koncipování **interpretačního plánu** pojmenovaného „Vzestupy a pády města Příbram“ a produktu s názvem „Do Příbrami za barokem, hornickou historií a kulturou“; v rámci spolupráce s městem Příbram zajistilo HM Příbram **exkurze pro delegace partnerských měst** z Itálie, SRN a Holandska v Hornickém skanzenu Březové Hory a Památníku Vojna (26. 5. – 27. 5. 2023); spolupráce s městem Příbram, Cechem příbramských horníků a hutníků, Spolkem Prokop Příbram a dalšími při zajištění programu věnovaného „**131. výročí březohorské důlní katastrofy**“ (31. 5. 2023); pokračovala tradiční spolupráce s **Kovohutěmi Příbram, nástupnická a. s.** týkající se exkurzí do provozu huti a zároveň do expozic HM Příbram věnovaných historii hutnictví, spolupráce při organizování sportovní akce s názvem „**Běh Kovohutěmi**“ (9. 9. 2023) a účast na 25. ročníku prezentačního **workshopu** s názvem „**Opět po roce**“ v Kovohutích Příbram (19. 10. 2023); v rámci spolupráce se **s. p. DIAMO** zajistilo HM Příbram ve svých expozicích program exkurze pro skupinu expertů, účastníků školení **Mezinárodní agentury pro atomovou energii**,

specialistů z univerzit, vědeckých ústavů a těžařských společností z oblasti hornictví, jaderné energetiky, geologie a životního prostředí (28. 6. 2023);

- HM Příbram bylo partnerem **CHKO Brdy a VLS ČR, s. p.** při vybudování expozice **Domu přírody** v záměcku Tři trubky u Strašic (slavnostní otevření 1. 8. 2023);

- ředitel HM Příbram navrhl text pamětní desky věnované hrdinovi protinacistického odboje v době 2. světové války, příbramskému rodákovi čs. parašutistovi Františku Závorkovi a přednesl projev při jejím odhalení (13. 1. 2023); ředitel HM Příbram přednesl **hlavní projev** při pietním shromáždění u příležitosti výročí popravy 16 občanů z Příbramska v době nacistické okupace v Brandenburgu u Berlína (17. 2. 2023); ředitel HM Příbram přednesl hlavní projev **u pomníků obětem 1. a 2. světové války** v Příbrami, na Březových Horách a na Slivici při pietních aktech organizovaných **městem Příbram, obcí Milín, Čs. obcí legionářskou a Armádou ČR** (9. 5., 11. 5., 25. 10., 17. 11. 2023); HM Příbram se zapojilo do spolupráce s **Krajským sdružením hasičů Čech, Moravy a Slezska** v rámci **Komise pro zpracování historie hasičstva v době 2. světové války** (ředitel HM Příbram shromáždil materiály vztahující se k příbramskému regionu a publikoval je v odborném periodiku „Středočeský vlastivědný sborník“ č. 41); HM Příbram se **metodicky podílelo** na vytvoření prací studentů škol příbramského regionu v rámci projektu „**Příběhy našich sousedů**“ pořádaného **Post Bellum, z. ú** při budování sbírky „**Paměti národa**“, dokumentujícího osud rodin v době totality (konzultace se školními týmy 21. 4. a 4. 5. 2023, slavnostní vyhodnocení 9. 6. 2023); HM Příbram je od roku 2000 jedním ze spolupořadatelů akce s názvem „**Připomínka poslední bitvy 2. světové války v Evropě u Slivice r. 1945**“, v rámci tohoto projektu přednesl ředitel HM Příbram **hlavní projev** během pietního aktu za účasti **veteránů války, zástupců ČsOL, Armády ČR, ústavních činitelů a starostů okolních obcí** (11. 5. 2023);

- HM Příbram a jeho pobočka Památník Vojna se podílely na organizaci programu při státním svátku „**Dne boje za svobodu a demokracii 17. listopadu**“ s pietním aktem v **Památníku Vojna** za účasti hejtmanky Středočeského kraje Petry Peckové, dalších

zástupců zřizovatele, ústavních činitelů, představitelů okolních měst a obcí, pamětnice Stanislavy Steinerové a široké veřejnosti, spojené s komentovanou prohlídkou tematické výstavy „Evropský gulag“ Petra Blažka z Muzea XX. století a výstavy „17. 11. 1939 a 1989 na Příbramsku“ dle scénáře ředitele HM Příbram (17. 11. 2023); HM Příbram pokračovalo v tradiční spolupráci s **Armádou ČR** účastí na slavnostním nástupu 13. dělostřeleckého pluku Jince při příležitosti Dne vítězství (Jince 5. 5. 2023), při připomínce Dne vzniku samostatného československého státu (Jince 26. 10. 2023), Dne válečných veteránů (Jince 10. 11. 2023) a Dne dělostřelectva (Jince 8. 12. 2023); HM Příbram rozvíjelo spolupráci též se spolkem **Veterán Policie ČR, z. s. Příbram** poskytnutím historických materiálů pro nově otevřenou **Síň tradic Policie ČR v Příbrami** a za tuto činnost obdrželo od Prezidia Policie ČR **vyznamenání v podobě Čestné medaile Veterán Policie II. stupně** (31. 10. 2023).

V./2 Spolupráce s Odborem kultury a památkové péče KÚ SK a dalšími zástupci zřizovatele muzea

- HM Příbram spolupracovalo s **věcně příslušným odborem** při zajištění těchto programů: **Dny lidové architektury Středočeského kraje** s názvem „Špýchary Středočeského kraje“, při **vydání** stejnojmenné **publikace** a vyhlášení titulu „**Mistr tradiční rukodělné výroby**“ (Hvožďany, 12. 8. 2023); při akci **Středočeské kulturní léto** realizací divadelního představení „*Pohádky do kapsy*“ ve Skanzenu Vysoký Chlumec, vyprodáno (25. 8. 2023); HM Příbram zajistilo slavnostní přivítání **100 000. platícího návštěvníka muzea** (8. 12. 2023) a **křest knihy „Skanzen Vysoký Chlumec“** v rámci zahájení programu **Advent ve Středočeském kraji** ve Skanzenu Vysoký Chlumec (29. 11. 2023);
- HM Příbram spolupracovalo s **Regionální dotační kanceláří** při administraci investiční akce **Uranový důl Bytíz** s možností získání dotace z IROP (24. 2., 19. 6. 2023); s **Odborem majetku, oddělením investic** při přípravě výběrového řízení na projekt

Uranový důl Bytíz (10 – 12/2023); s **Odborem kontroly** při zajištění veřejnosprávní kontroly (11. 9. – 15. 9. 2023); s **Odborem životního prostředí a zemědělství** poskytnutím konzultací k lokalitám zařazeným do soustavy chráněných území **Natura 2000**; s **Odborem Kancelář hejtmanky** účasti na **Setkání členů Rady Středočeského kraje s řediteli PO** (21. 6. 2023); zajištěním akcí s **účastí hejtmanky** v rámci programu týkajícího se přijetí paní hejtmanky do Cechu horníků s názvem „*Skok přes kůži*“ (18. 10. 2023) a v rámci „*Dne boje za svobodu a demokracii 17. listopadu*“ při pietním aktu v **Památníku Vojna Lešetice**, s odborným výkladem ředitele HM Příbram (17. 11. 2023), a pravidelným **poskytováním materiálů** k chystaným akcím (pro časopis *Středočechem* i pro jiné účely);

- HM Příbram zastoupené etnoložkou pokračovalo ve spolupráci s **RM Kolín**, **Polabským muzeem Poděbrady**, **SM Roztoky** a dalšími v rámci činnosti komise spojené s péčí o **tradiční lidovou kulturu Středočeského kraje**; HM Příbram se podílelo na **ediční činnosti** se **SM Roztoky** a **SVM Kladno** při vydání dalšího čísla odborného recenzovaného periodika *Středočeský vlastivědný sborník* (ředitel HM Příbram předsedou redakční rady); HM Příbram se zapojilo **přednáškou ředitele HM** do projektu

s názvem „**Ohlédnutí**“ věnovaného 80. výročí násilného vystěhování Sedlčanska a regionu ve středních Čechách v době nacistické okupace, konanému ve spolupráci s **Regionálním muzeem v Jílovém u Prahy, Muzeem Podblanicka**, z. s. Mezi řekami, Středočeským krajem, městem Sedlčany a dalšími partnery (konference v KD Sedlčany, 12. 10. 2023); **ředitel HM Příbram** vystoupil s **přednáškou** o slavném obyvateli Vysoké gen. in mem. Josefu Khollovi v rámci oslav vzniku **Památníku Antonína Dvořáka** ve Vysoké u Příbramě (22. 7. 2023); HM Příbram spolupracovalo s věcně příslušným odborem a **Středočeskou centrálou cestovního ruchu (SCCR)** ve věci podpory **Středočeského kulturního léta** ve Skanzenu Vysoký Chlumec (25. 8. 2023) a prezentací **Adventního programu** ve Středočeském kraji ve Skanzenu Vysoký Chlumec (29. 11. 2023); HM Příbram se zúčastnilo těchto **seminářů a školení** organizovaných **SCCR**: „Tiskové zprávy a komunikace s novináři“ (24. 3. 2023), „Práce s influencery a tvorba reels“ (27. 4. 2023), „Produkt cestovního ruchu“ (17. 5. 2023), „Právo v PR a marketingu“ (27. 9. 2023) a aktivně přispívalo k **propagaci na www. stránkách a sociálních sítích SCCR**.

V./3 Spolupráce na strategických a koncepčních (zejména oborových) dokumentech kraje, jejich respektování a naplňování, účast na oborových konferencích

- HM Příbram zpracovalo dokument s názvem „**Strategický plán rozvoje Hornického muzea Příbram 2023–2030**“ a ten poskytlo KÚ SK pro přípravu „**Strategie v oblasti kultury, kulturního dědictví a kulturních a kreativních odvětví**“ (22. 6. 2023); HM Příbram zastoupené ředitelem se zúčastnilo několika porad a videokonferencí (22. 6., 30. 8., 14. 12. 2023) a také workshopu na téma **strategie kultury ve Středočeském kraji** (25. 10. 2023); HM Příbram připomínkovalo dokument „**Vybrané indikátory příspěvkových organizací Středočeského kraje – Umění plánovat společně**“ (15. 12. 2023); HM Příbram se podílelo na vytvoření „**Analýzy stavu a potenciálu energetických úspor**“ (2. 5., 5. 5., 10. 5. 2023); HM Příbram poskytlo součinnost při tvorbě „**Digitální technické mapy SK**“ (14. 4. 2023); HM Příbram se zapojilo do projektu „**Současný stav a předpokládaný rozvoj depozitářů**“ účasti na poradách, poskytnutím vlastního analytického materiálu a prezentací vybraných depozitářů (13. 4., 23. 8., 30. 8., 24. 11. 2023); HM Příbram spolupracovalo na vzniku materiálů: „**Koncepce sbírkotvorné činnosti**“ (21. 8. 2023); „**Investiční rozvojový plán PO 2024–2034**“; „**Zahraníční spolupráce PO**“ (12. 7. 2023); „**Krajský plán vyrovnávání příležitostí pro osoby se zdravotním postižením Středočeského kraje**“ (8. 3. 2023); „**Program podpory rodinné politiky Středočeského kraje**“ (24. 2. 2023); „**Vzdělávací programy**“ (21. 2. 2023) a „**Analýza systematizace PO**“ (19. 12. 2023).

VI. Sbírkotvorná činnost HM Příbram, p. o.

- HM Příbram provádělo v souvislosti s platnou legislativou pravidelnou evidenci sbírkových předmětů zapsaných do I. a II. stupně, CES, cyklické inventarizace, restaurování sbírkových předmětů, zabezpečení, modernizaci depozitářů, rozšiřování

sbírky dle akviziční koncepce, další odborné zpracování a prezentaci sbírky, včetně publikování výsledků činnosti atd.;

- podle Plánu inventarizace Sbírký HM Příbram se v roce 2023 uskutečnila inventarizace podsbírky č. 25 – historického a etnografického textilu, probíhající v termínu od 31. 12. 2021 do 10. 5. 2024; podsbírky č. 14 militarií, probíhající v termínu od 31. 12. 2021 do 17. 3. 2025, (viz Příkaz ředitele č. 5/2021, č. j. 67/HM/2021 z 31. 12. 2021);
- HM Příbram **evidovalo k 31. 12. 2023 celkem 13 141 přírůstkových čísel sbírkových předmětů, za rok 2023 bylo zaevidováno 31 přírůstkových čísel sbírkových předmětů.**

VII. Knihovna Hornického muzea Příbram, p. o.

- HM Příbram pokračovalo v elektronické evidenci knihovny Hornického muzea Příbram; počet zaevidovaných přírůstků v roce 2023 činil 77, celkový počet **knihovných jednotek** k 31. 12. 2023 byl 17 172, celkový počet **titulů periodik** zaevidovaných v elektronické evidenci k 31. 12. 2023 byl 236.

VIII. Publikační a ediční činnost

- v oblasti publikační HM Příbram prezentovalo příbramský region, Středočeský kraj i ČR též na stránkách **tuzemského i zahraničního odborného tisku**;
- HM Příbram dlouhodobě spolupracuje na redakci recenzovaného sborníku „**Středočeský vlastivědný sborník**“ (ředitel muzea je předsedou redakční rady, korektury sborníku, vlastní příspěvky ředitele HM a pracovníků muzea) vydávaného Středočeským muzeem v Roztokách u Prahy, p. o. v součinnosti se Sládečkovým vlastivědným muzeem v Kladně, p. o., Městským muzeem v Čelákovících, p. o. a Hornickým muzeem Příbram, p. o.;
- HM Příbram se podílelo na redakci sborníku „**Podbrdsko**“ vydávaného Státním okresním archivem Příbram, Městským muzeem Sedlčany a Hornickým muzeem Příbram, p. o. (ředitel HM Příbram místopředseda redakční rady, další pracovníci muzea jsou členy redakční rady – korektury sborníku, vlastní příspěvky);
- HM Příbram zastoupené ředitelem je členem redakční rady recenzovaného periodika „**Uhlí, rudy, geologický průzkum**“ (korektury příspěvků, vlastní studie);
- ředitel HM Příbram se jako každoročně podílel na zpracování **Internationale Bibliographie Aufsatzliteratur zur Montangeschichte**, kterou vydává Deutsches Bergbau-Museum Bochum, SRN.

IX. Bibliografie za rok 2023

BÁRTÍK, František. Počátky tábora Bytíz. *Podbrdsko*, Příbram 2023, XXX, s. 214–233.

BÁRTÍK, František – SYPTÁK, Dalimil. Vladimír Slánský a nepovedené úlety. *Semper paratus*. Praha 2023, 6, s. 112–148.

DOLNÍČEK, Zdeněk – ULMANOVÁ, Jana – SEJKORA, Jiří – KNÍŽEK, František – ŠKÁCHA, Pavel. Mineralogy and genesis of the Pb-Zn-Sb-Ag vein H32A in the Příbram uranium and base-metal district, Bohemian Massif, Czech Republic. *Ore Geology Reviews* (online), 162, s. 33.

DOSTÁL, Petr – POSEKANÁ, Klára – PROCHÁZKA, Lubomír – VELFL, Josef. *Skanzen Vysoký Chlumec. Průvodce Muzeem vesnických staveb středního Povltaví*. Praha 2023, 224 s.

FISCHER, David – SEDLÁČEK, Ondřej – MULÁČEK, Roman. Fauna okolí obce Vševely. In PEKÁREK, Josef a kol. *Vševely a Lesní Chalupy 1349–2020*. Vševely 2023, s. 70–76.

FISCHER, David – VELENSKÝ, Petr – VÍTA, Vojtěch, ČEKAL, Jakub – REHÁK, Ivan. Stav populace ještěrky zelené (*Lacerta viridis*) v areálu zoo Praha v letech 2021 a 2022 a aktualizovaný návrh managementu k jejímu perspektivnímu zachování. *Gazella*, Praha 2023, 49/2022, s. 135–181.

GÁBOROVÁ, Kate – ACHIMOVICHOVÁ, Marcela – ŠKÁCHA, Pavel – MÁRQUEZ-ZAVALÍA, María Florencia – BRIANČIN, Jaroslav – ŠESTINOVÁ, Olga. Leaching of Silver from Mechanically Activated Naumannite. *Mining, Metallurgy & Exploration* (online), 2023, 40, 2, s. 505–515.

HADINEC, Jiří – HLAVÁČEK, Rudolf. Současný stav poznání českých ostružiníků (*Rubus*) a nález *Rubus passaviensis* Žíla v Posázaví. *Muzeum a současnost*, Roztoky 2023, ser. natur., 33, s. 3–9.

HLAVÁČEK, Rudolf. Vegetace a květena v okolí Vševil. In: PEKÁREK, Josef a kol. *Vševely a Lesní Chalupy 1349–2020*. Vševely 2023, s. 64–69.

HLAVÁČEK, Rudolf – ČERVENKOVÁ, Zita – FIŠER, Bohumil – TRUNEČKOVÁ, Linda – ŽÁK, Karel. *Listera cordata*. In: LUSTYK, Pavel – DOLEŽAL, Jan /eds/. *Additamenta ad floram Reipublicae Bohemicae*. XXI. *Zprávy České botanické společnosti*, Praha 2023, 58/1, s. 92–93.

HLAVÁČEK, Rudolf – TRUNEČKOVÁ, Linda. *Berula erecta*. In: LUSTYK, Pavel – DOLEŽAL, Jan /eds/. *Additamenta ad floram Reipublicae Bohemicae*. XXI. *Zprávy České botanické společnosti*, Praha 2023, 58/1, s. 37–38.

HLAVÁČEK, Rudolf – TRUNEČKOVÁ, Linda. *Rubus vratnensis*. In: LUSTYK, Pavel – DOLEŽAL, Jan /eds/. *Additamenta ad floram Reipublicae Bohemicae*. XXI. *Zprávy České botanické společnosti*, Praha 2023, 58/1, s. 123.

CHMELÁŘ, Jan – CIVIŠ, Petr – FISCHER, David – FRYNTA, Daniel – JEŘÁBKOVÁ, Lenka – RUDOLFOVÁ, Veronika – REHÁK, Ivan. Protecting isolated reptile populations outside their main area of distribution: a predictive model of the Dice snake, *Natrix tessellata*, distribution in the Czech Republic. *Biodiversity Data Journal* 11, 2023: e114790.

KORENÝ, Rastislav. Osídlení Vševid a širšího okolí od pravěku do 13. století. In PEKÁREK, Josef a kol., *Vševidy a Lesní Chalupy 1349–2020*. Vševidy 2023, s. 90–99.

KORENÝ, Rastislav – VÁCHA, Jan – VÁCHA, Václav. Válečný deník c. k. vojína Antonína Sirotky z Hrabří. *Podbrdsko*, Příbram 2023, XXX, s. 248–296.

SEJKORA, Jiří – BIAGIONI, Cristiano – ŠKÁCHA, Pavel – MAURO, Daniela. Vrančiceite, Cu₁₀Hg₃S₈, a new Cu–Hg sulfide mineral from Vrančice, Czech Republic. *Mineralogical Magazine*, Cambridge 2023, 85, s. 670–678.

SEJKORA, Jiří – BIAGIONI, Cristiano – ŠKÁCHA, Pavel – MUSETTI, Silvio – KASATKIN, Anatoly Vital'evich – NESTOLA, Fabrizio. Tetrahedrite-(Cd), Cu₆(Cu₄Cd₂)Sb₄S₁₃, from Radětice near Příbram, Czech Republic: the new Cd-member of the tetrahedrite group. *European Journal of Mineralogy*, Stuttgart 2023, 33, s. 175–187.

SEJKORA, Jiří – ŠKÁCHA, Pavel – VRTIŠKA, Luboš – DOLNÍČEK, Zdeněk – JINDRA, Jaroslav. Retgersite from mine dump of the Lill shaft, Březové Hory ore district, Příbram (Czech Republic). *Bulletin Mineralogie Petrologie*, Praha 2023, 31, 1, s. 89–94.

ŠKÁCHA, Pavel – VACEK, František. Geologie okolí Vševid. In PEKÁREK Josef a kol. *Vševidy a Lesní Chalupy 1349–2020*. Vševidy 2023, s. 23–25.

TRANTINA, Václav. Jaroslav Ježek, keramik, držitel Grand Prix EXPO 58. *Podbrdsko*, Příbram 2023, XXX, s. 300–303.

TRANTINA, Václav. Lenka Hašková. *Podbrdsko*, Příbram 2023, XXX, s. 309.

VELFL, Josef. 210 let od založení Ševčinského dolu, národní kulturní památky. *Podbrdsko*, Příbram 2023, XXX, s. 69–86.

VELFL, Josef – POLÁK, František. Statečný hasič Stanislav Kolofa. *Středočeský vlastivědný sborník*, Roztoky 2023, 41, s. 52–66

VELFL, Josef. Mezinárodní asociace zařadila na seznam minerálů nový český nerost škáchait. *Uhlí, rudy, geologický průzkum*, Praha 2023, r. 31, č. 1, s. 1–3.

VELFL, Josef. Vánoce v Hornickém muzeu Příbram. *Uhlí, rudy, geologický průzkum*, Praha 2023, r. 31, č. 2, s. 13.

VELFL, Josef. Brig. gen. Karel Mareš-Toman. *Sedlčanský kraj*, Sedlčany 2023, r. 34, č. 48, s. 36–38.

VELFL, Josef. Skanzen nabízí historii pro budoucí generace. *Sedlčanský kraj*, Sedlčany 2023, r. 34, č. 48, s. 53.

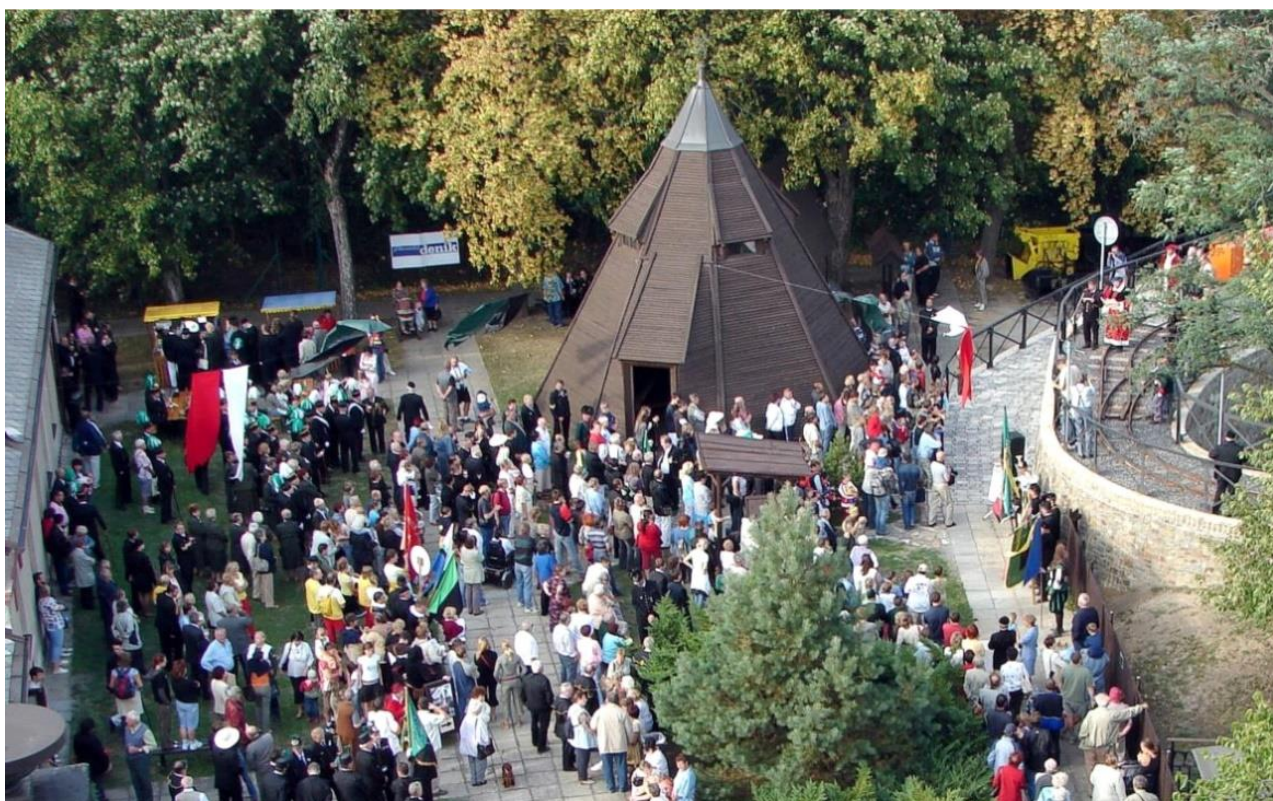
VELFL, Josef. Nový český minerál škáchait. *Věstník Asociace muzeí a galerií ČR*, Praha 2023, č. 5, s. 31.

VELFL, Josef. Předmluva. In DOSTÁL, Petr – POSEKANÁ, Klára – PROCHÁZKA, Lubomír – VELFL, Josef. *Skanzen Vysoký Chlumec. Průvodce Muzeem vesnických staveb středního Povltaví*. Praha 2023, s. 7–19.

VELFL, Josef – HAAG, Ulrich. Markscheidewesen in der Region Příbram. Professoren der Bergakademie: August Jindřich Beer, Gustav Ziegelheim, František Xaver Zippe. In *Kolloquium Weltkulturerbe Rammelsberg*. Goslar 2023, s. 21–30.

X. Návštěvnost za rok 2023

- Hornické muzeum Příbram přivítalo v roce 2023 ve svých expozicích celkem **117 157 návštěvníků**, z toho **110 435** platících a **6 722** neplatících, což bylo o 6 900 platících návštěvníků více, než v roce 2022. HM Příbram náleží k **nejnavštěvovanějším muzeím zřizovaným Středočeským krajem**;

- **pro srovnání** je možné uvést návštěvnost některých dalších středočeských státních či krajských památek: Karlštejn 165 636 návštěvníků, České muzeum stříbra Kutná Hora 102 301, Konopiště 85 000, Mníšek pod Brdy 23 000, Hořovice 11 000;

- **nejnavštěvovanějšími akcemi HM Příbram** byly: „Velikonoce v hornickém domku a ve Skanzenu Vysoký Chlumec“ (5 000 návštěvníků); „Prokopská hornická pouť“ (4 087 návštěvníků); „Vánoce v hornickém domku a Štědrovečerní šichta“ (2 421 návštěvníků); „Den Středočeského kraje – Havířské šprýmování“ (2 420 návštěvníků); „Dny evropského dědictví“ (2 026 návštěvníků); „Příbramské betlémy“ (1 576 návštěvníků); „Jak předci zpracovávali vlnu“ (1 200 návštěvníků); „Vánoční dílnička v Muzeu zlata Nový Knín“

(640 návštěvníků); „Den řemesel ve Skanzenu Vysoký Chlumeč“ (580 návštěvníků); „Hornický masopust“ (550 návštěvníků); „Dědo, jak to tenkrát bylo na dole Anna“ (500 návštěvníků) atd.

XI. Ekonomická část

XI./1 Personální údaje k zajištění činnosti PO k 31. 12. 2023

a) **Fyzický počet zaměstnanců** organizace celkem: **65**

Z toho:

- **kmenových zaměstnanců: 56**

- **externích zaměstnanců: 9**

b) **Přepočtený počet kmenových zaměstnanců: 49,52**

Snížený přepočtený počet pracovníků k 31. 12. 2023 byl dán tím, že muzeum zaměstnává v hlavní turistické sezoně (od dubna do října) sezonní pracovníky (průvodce, údržbáře, uklízečky).

c) Průměrná měsíční mzda roku 2022: 31 164 Kč

d) Průměrná měsíční mzda roku 2023: 34 362 Kč.

XI./2 Hospodaření organizace za rok 2023

Hornické muzeum Příbram, p. o. hospodařilo se **ziskem ve výši 502 502,65 Kč**. Výsledek hospodaření z hlavní činnosti činil 261 615,39 Kč, výsledek hospodaření z doplňkové činnosti byl ve výši 240 887,26 Kč. Výsledek hospodaření byl významným způsobem ovlivněn **výnosy z pronájmu a jinými ostatními výnosy. Výnosy z pronájmu vzrostly** oproti roku 2022 o více jak **70%**. Je to způsobeno především tím, že o možnost filmování v objektech HM Příbram je z řad produkčních a televizních společností velký zájem, rovněž je zájem i o konání svatebních obřadů a podobně. Skutečnosti ovlivňující výsledek hospodaření v záporném slova smyslu nenastaly.

Schválené závazné ukazatele „Objem prostředků na platy (včetně odvodů)“ byly po změně splněny na **99,8%**; **„Příspěvek na provoz od zřizovatele bez účelového určení“** byl i po změnách splněn na **100%**. Ukazatel **„Příspěvek na provoz od zřizovatele s účelovým určením (ÚZ 544)“** byl i po změnách splněn na **100%**.

Ke **zvýšení nákladové položky – ostatní služby** – došlo z důvodu **zkvalitňování propagace HM Příbram**. Vzhledem k narůstajícímu trendu online prostředí i HM Příbram kromě doposud běžně využívaných zdrojů propagace přistoupilo k **online reklamní kampani, nově využívalo reklamy na platformě Google a Meta**. S tím sice souvisely vyšší náklady na tuto službu oproti roku 2022, ale zároveň se to projevilo na rostoucí návštěvnosti muzea. Rovněž došlo k **navýšení cen za telekomunikační a datové služby**.

Ke **snížení nákladové položky – náhrada platu při dočasné pracovní neschopnosti** – došlo z důvodu nenaplnění předpokladu nárůstu této položky oproti roku 2022.

Ke **zvýšení nákladové položky – náklady z drobného dlouhodobého majetku** – došlo z důvodu obměny vybavení pracovišť údržby HM v Příbrami–Březových Horách a Památníku Vojna. V posledních letech HM Příbram realizuje množství oprav vlastními silami. Většina vybavení byla zastaralá, nefunkční, proto bylo potřeba tyto pracovní nástroje obměnit. Dále došlo k **výměně IT vybavení** – notebooků a pevných PC z důvodu jejich končící životnosti.

K významným opravám náležela **rekonstrukce lanovnice těžní věže Ševčinského dolu** v celkové výši **1 653 909 Kč**. Tato činnost zahrnovala očištění konstrukce těžní věže Ševčinského dolu a střechy nad lanovnicí, nanesení nového nátěru a opravu dřevěného schodiště a ochozu šachetní věže. Další významnou akcí byla **oprava sociálního zázemí** pro návštěvníky Hornického muzea Příbram v cáchovně dolu Anna v Příbrami-Březových Horách ve výši **638 095 Kč**. Významné opravy rovněž probíhaly i v areálu Skanzenu ve Vysokém Chlumci. Došlo k **opravě štítů objektu kovárny z Počepic ve výši 599 824 Kč** zahrnující demontáž cihlového krytu obou štítů a částečnou demontáž střešní krytiny, přezdění porušeného zdiva, oplechování říms a štítů a opravu střešní krytiny. Na tuto opravu HM Příbram obdrželo **finanční prostředky z Havarijního fondu Středočeského kraje ve výši 577 000 Kč**.

XI./3 Finanční zdroje nad rámec prostředků od zřizovatele

Hornické muzeum Příbram se snažilo dosáhnout finanční spoluúčasti na realizované aktivity rovněž z prostředků **nad rámec příspěvku zřizovatele**. Zpracovalo a odevzdalo několik **žádostí o dotaci**. V roce **2023 získalo nad rámec finančních prostředků** od zřizovatele částku **39 000 Kč** od **MK ČR** z programu ISOII/D – preventivní ochrana před nepříznivými vlivy prostředí na vybavení depozitářů podsbírky historie hornictví a hutnictví a podsbírky militaria.

XI./4 Přehled investičních akcí v roce 2023

V rámci **investičního rozvoje** organizace v roce 2023 byly **čerpány prostředky** z rozpočtu **Středočeského kraje** ve výši **2 479 000 Kč** a prostředky ve výši **34 800 Kč** z **investičního fondu HM Příbram**.

- Přehled investičních akcí v roce 2023:

- Zhotovení replik sbírkových předmětů ve výši 1 400 559 Kč
- Nákup sbírkových předmětů ve výši 129 800 Kč
- Pořízení přídatného zařízení ke stávajícímu multifunkčnímu traktoru AVANT 635 v areálu Památníku Vojna ve výši 148 898 Kč
- Pořízení audio-video vybavení pro projekční sál Památníku Vojna ve výši 129 742 Kč
- Vybudování lávky pro pěší a odstranění dlažby a její obnovení po provedení izolace proti zemní vlhkosti v hospodářském objektu Městečko ve výši 290 800 Kč
- Nákup IT vybavení ve výši 413 757 Kč.